

Naročnina
Dnevna izdaja
za kraljevino Jugoslavijo
mesečno 25 Din
polletno 150 Din
celoletno 500 Din
za inozemstvo
mesečno 40 Din
nedeljska izdaja
celoletno v Ju-
goslaviji 120 Din, za
inozemstvo 140 D

SLOVENECEC

S tedensko prilogo »Ilustrirani Slovenec«

Cene oglasov
i stolp, peti vrsta
maloglasni po 150
in 2 D, večji oglaš
nad 45 mm višine
po 1 D, 2-30, veliki
po 3 in 4 D, v
uredniškem delu
vrstica po 10 Din
Pri večjem q
naročilu popust
Izide ob 4 zjutraj
razen ponedeljka in
čineva po prazniku

Uredništvo je v Kopitarjevi ulici št. 6/III
Rekopis se ne vračajo, nefrankirana
pisma se ne sprejemajo. Uredništva
telefon št. 2050, upravnitva št. 2992

Informativen list za slovenski narod

Uprava je v Kopitarjevi ul. št. 6 - Čekovni
račun: Ljubljana št. 10.650 in 10.349
za inzerate, Sarajevo št. 7563, Zagreb
št. 39.011, Praga in Dunaj št. 24.797

Ostra borba

Kralj Alfonz je te dni v Sevilji, kjer se je bil udeležil sijajnega pasijonskega spreveda na veliki petek in, kakor ponavadi, ostal potem delj časa na oddihu, v mali družbi andaluških aristokratov izjavil, da je političen položaj v Španiji v istini zelo resen. Obenem je obljubil, da bo general Berenguer kmalu vpo-stavil normalne razmere.

Kako je prišlo do tega, oziroma, kdo je kriv, da vlada danes v Španiji tako napeto ozračje? Pač nihče drugi kot šestletna diktatura Primo de Rivero. Pokojni general res da ni vladal s takimi metodami, kakor n. pr. g. Mussolini, kljub temu pa je ustvaril proti sebi veliko gorčenje, ki se danes na zelo buren način izdejstuje. Nezadovoljnost ne prihaja iz kmetijskih mas, ki so v Španiji neverjetno pasivne, politično indiferentne in neorganizirane, pač pa iz inteligenčne plasti. Latifundisti, industrijski magnati in bankirji so več ali manj bili za diktaturo, pa se tudi proti vladi generala Berenguerja ne buni, kajti pokojnega diktatorja so odstranili zato, da se ohrani sistem, kojega funkcionar je bil. Zamenjala se je oseba, sistem pa je ostal. V interesu tega sistema pa ni, da bi se diktatura prehitro likvidirala in zato se volitve v nov parlament zavlačujejo. To pa je voda na mlin tistemu delu španske inteligence, ki odnekad stremi za radikalnim preobratom v Španiji in ki je močno antitradicijsko usmerjena; to so predvsem kulturni delavci, kakor n. pr. Unamuno, Ortega y Gasset, de la Serna ali pa pokojni Ibañez, in študenti, ki stojijo za svojimi profesorji in korakajo v prvi liniji armade nezadovoljnih.

Pokojni diktator je bil z nasprotniki rešima, to se mora priznati, zelo obziren, vendar pa so njegove malenkostne šikane proti najbolj uglednim duhovom moderne Španije imele isti učinek, kakor če bi jih bil preganjal po fašističnem vzorcu. Druga napaka Primo de Rivero je bila, da je onemogočil v javnosti vsako politično debato. Ustvaril je s svojo šestletno diktaturo tako praznino v političnem življenju, da vlada danes v starih političnih strankah največja zmeda in neorientiranost. To pa je le v škodo mirnemu organiziranemu razvoju in je ustvarilo v narodu nevaren psihičen kompleks, ki išče eksplozivne rešitve. Zato bi bilo najbolje, če bi vlada čimprej sklicala čisto svobodne volitve, kakor da položaj s svojim odlašanjem le še bolj komplikuje. Pred diktaturo republikansko gibanje v ljudstvu ni imelo posebnega odmeva. Danes pa je zaradi diktature tako zelo naraslo in nakipelo, da utegne pri prihodnjih volitvah vprašanje, ali monarhija ali republika, postati naravnost volivna parola.

Res je, da je republikanstvo strankarsko neorganizirano in da ga nosijo zaenkrat samo kulturni delavci liberalnih smeri. Stara liberalna stranka sama pod vodstvom Romanonesa je večinoma ostala zvesta monarhiji, njeno levo krilo, ki ga vodi Alvarez, pa je kljub najstrožji kritiki kralja ostalo neopredeljeno. Tudi voditelj starih konservativcev Sanchez Guerra, znan po svojem poskusu, da diktaturo Primo de Rivero strmoglavi z vojaškim pučem, se kljub svojemu zelo radikalnemu razvoju v levo proti monarhiji kot taki ni izjavil. Le socialisti so se po svojem leaderju Indalecio Prieto postavili izrečno na republikansko stališče. Tudi je treba poudariti, da so monarhisti dobro organizirani in imajo mogoče celo večino v narodu. Tudi so zelo energični in vodijo odločno politično borbo proti prevratnim elementom. Kljub temu se naraščanje republikanskega razpoloženja ne sme omalovaževati, ker dela z gesli, ki so v velikomestni, oziroma mestni množici zelo popularna. Tako n. pr. je trditve republikanskih govornikov, da so se pod diktaturo delali obsežni korupcijski posli, našla zelo močan odmev v »malih ljudeh«.

Najbolj opasen moment, ki daje republikanskemu gibanju najjačjo oporo, je pa katalansko vprašanje, ki je po odslovlitvi Primo de Rivero postalo najbolj aktualno vprašanje sodobne Španije. Če pomislimo, da se je uvrstil v bojno fronto Katalancev proti Madridu celo brat znanega učenjaka svetovnega slovesa, Ortega y Gasseta, nam bo pač vsak pritrdil, da je to vprašanje stopilo v odločilno fazo svojega razvoja. Dočim je katalanstvo do sedaj imelo na svojem programu samo večjo ali manjšo avtonomijo, je zaradi napak diktature prišlo na površje ekstremno naziranje, ki zahteva neodvisno Katalanijo, katera naj se prostovoljno pridruži federativni španski republiki. Gotovo se ni niti naimani bati ogrožitve držav-

Gandi aretiran

Ostrejši angleški kurz v Indiji — Gandi aretiran radi rastočih nemirov in nasilstev

London, 5. maja. AA. Davi je bil Gandi aretiran in prepeljan v zapore v Pooni, kjer je bil interniran brez procesa na temelju uredbe iz leta 1927.

Nacionalistični vojni svet je proglasil dvodnevno narodno žalovanje. Indijske oblasti so mobilizirale celokupno oboroženo silo.

London, 5. maja. AA. Razvoj zadnjih dogodkov v Indiji je kazal, da bo vodja agitacije za civilno neposlušnost Gandi aretiran. To se je v resnici tudi zgodilo. Davi zgodaj zjutraj je bil Gandi aretiran v Surat in prepeljan s poštnim vlakom in avtom v centralno jetnišnico Jenovda v bližini Poone.

Vlada je izdala o aretaciji Gandija nastopni komunikacije:

Kampanja za civilno neposlušnost, ki jo je organiziral in vodil Gandi, je imela za posledico široko razširjeno kršitev zakonov in reda in težke nemire v vsej Indiji. Propaganda, ki je bila v početku označena za nenasilno, je povzročila nasilnosti, ki so postajale vsak dan bolj pogoste. Čeprav je Gandi v početku teh nemirov obsojal vsako nasilje svojih tovarišev, je vkljub temu postal njegov protest vsak dan slabše in je sčasoma postalo jasno, da je izgubil vodstvo nad gibanjem in da ga ne bo mogel več brzditi.

Naravno je, da se Gandijeva akcija občuti najbolj v Gudžeratu, kjer je njegov osebni vpliv največji in v ozemlju od Ahmedabada do Dandija, v katerem se je vršil njegov pohod proti morju. Posebno v nekaterih krajih okoli Kaira in Surata so Gandijevi pristaši ustanovili društva za socialni boj, ki so z nasilnimi sredstvi prisilila številne vsake neželjene, da so odložili svoja mesta, kar je imelo za posledico velike motnje v administraciji. Demisija teh vsakih načelnikov je bila izstavljena z grožnjami. Tako so na primer nacionalisti zagrozili, da načelniki, ki ne bodo demisijonirali, ne bodo prejeli hrane. Tudi privatne osebe, ki so ostale vladni lojalne, so bile izpostavljene bojkotu vstevši pripadnike zatiranih razredov, katerih interes je hotel Gandi škrtiti.

Ko je Gandi pozneje uvidel, da ni njegova solna vojna, straženje prodajalnic alkoholnih pijač

in bojkot inozemskih oblačil imel uspeha, je Gandi ob raznih prilikah pozival poljedelce, naj ne plačajo zemljiškega davka.

Nadalje je Gandi pred kratkim izjavil, da bo korakal proti solinam v Dharasana ali pa v Sarwari in zasegel tam pridobljeno sol. Te soline so v posesti privatnikov, ki pridobivajo sol. Ta čin bi mogel Gandi izvesti kljub vsem nasprotnim zatrdilom edinole s silo, ker bi se posestniki solin s silo uprli Gandijevi nameri.

Odkar je Gandi zapustil Ashram Ahmedabad, je bila bombajska vlada proti njemu do skrajnosti obzirna. Vlada je celo riskirala očiitek, da je slaba v trdnem uverjenju, da bo ostala agitacija proti solnemu monopolu mirna in brez nasilja in da bo stvar mirno končala. Toda dogodki so pokazali, da so naravni zakoni neusmiljeni, in da se bo zgodovina prejšnjega gibanja za nesodelovanje, ki je bilo spremljano z ognjem in krvjo, ponovila, ako bo Gandi nemoteno nadaljeval v teh razmerah svojo kampanjo. V teh razmerah je prišla bombajska vlada v polnem sporazumu z indijsko vlado do zaključka, da ni možno več pustiti Gandija na svobodi brez nevarnosti za mir Indije.

Zaradi tega je vlada sklenila, da se Gandi na temelju uredbe 25. iz leta 1927. internira. Za njegovo zdravje in komfort bo za čas njegovega jetništva v polni meri preskrbljeno.

London, 5. maja. AA. Angleški podkralj v Indiji lord Irwin je odgodil zasedanje zakonodarne zbornice sine die.

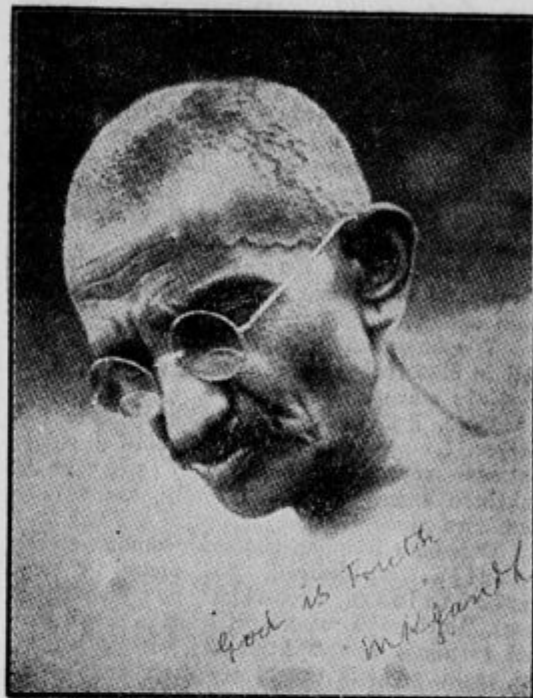
Gandi je bil aretiran v okolici Surata.

London, 5. maja. AA. V spodnji zbornici je zastopnik vlade izjavil, da so štele 1. aprila angleške čete v Indiji približno 59.700 mož.

Pešavar, 5. maja. AA. Policija in vojaške čete so izvršile hišno preiskavo v prostorih nezakonitih organizacij Bharat Sabha. Policija je prejela sedem glavnih agitatorjev in zaslegla dokumente.

Povod aretacije

London, 5. maja. n. Povod za aretacijo Gandija je dal najbrže upor indijskih domačih čet v Pešavarju, ki so se branile streljati na

indijske demonstrante. Aretacija Gandija se je danes dopoldne objavila z vladno izjavo, v kateri se trdi, da pomeni nadaljnja svoboda Gandija resno nevarnost za položaj v Indiji. V smislu navedbe iz l. 1927. ga bodo obdržali v zaporu po uvidevnosti vlade brez zaslišanja in obtožbe. Vlada je mobilizirala vse redne in pomožne čete in v Bombayju oborožila tudi evropske nameščence bank in evropskih trdk. Gandi sam je dobrega zdravlja in se je pohlvalno izrazil o odredbah pri svojem potovanju.

London, 5. maja. n. Ko se je zvedelo za aretacijo Gandija, so v Bombayju zaprli vse indijske trgovine in večinoma tudi mohamedanske. Zatvorjene so tudi borze za gumi, bombaž in žito. V bombayskem predmestju, kjer se nahajajo predilnice, so nameščene vojaške čete in po ulicah se vozijo vojaške patrulje z motorji. V Karahiju so oblasti zaplenile orožje in municijo pri vseh trgovcih z orožjem.

Anglija vznemirjena radi franko-italskih odnošajev

Povečano ital. oboroževanje le Mussolinijev pritisk na Francijo?

London, 5. maja. d Tukajšnji »Foreign Office«, čeprav je okupiran z egiptovskim in indiskim vprašanjem, pazno zasleduje čedalje večje poslabšanje odnošajev med Francijo in Italijo. Polemika, ki se je razvila med rimskim in pariškim tiskom zaradi novega brodogradbenega programa Italije, se tu z veliko skrbjo spremlja kot znak čedalje večje zagnjenosti med obema državama. Francoski tisk odkrito dolži Italijo, da hoče okoli sebe grupirati vse države, ki se čutijo po verzajski mirni pogodbi prizadete; da je privolila v Anschluss; da celo ljubimkuje z Rusijo z namenom, da bi se verzajska pogodba uničila. Italija teži za tem, da postane vodilna velesila osrednje Evrope in da v Evropi inavgurira nov red na podlagi italijansko-nemško-avstrijsko-madžarske antante. Sicer, tako pravijo francoski politiki, ni gotovo, če si bo mogla Italija pridobiti zaupanje Nemčije, gotovo pa je, da taka politika vznemirja Evropo in resno ogroža mir. Pri tej kritiki italijanske politike pa je opaziti, da francoska levica, ki je fašizmu sploh odločno nasprotna, niti o možnosti kakšnega sporazuma z Italijo noče govoriti, dočim del desnih čarjev, ki s fašizmom simpatizira, ni proti sporazumu, seveda pod absolutnim pogojem, da se Italija odreče vsakemu ljubimkanju z Nemčijo in imperialistični konkurenci s Francijo, ki je po naravi močnejša od Italije in to mora ostati.

nega edinstva Španije in njene nacionalne kulture, toda o tem ni dvoma, da bodo republikanski sunki prišli iz Katalanije, oziroma bodo od tam črpali svojo moč, čeprav republikanstva s katalanstvom seveda ne gre istovetiti. Zaenkrat sta na zaveznika in to povzroča skrbti, posebno ker je v Katalaniji, industrijskem središču Španije, tudi socializem najbolj močan.

V dobro Španije je seveda želeti, da se ostanki diktature čim prej popolnoma likvidirajo, da se ustava v polnem obsegu vrne in da se skljuje kortes. Monarhizem je v večini ljudstva slejkoprej tako ukoreninjen, da bi čim prejšnja upostavitve ustavnih svoboščin monarhijo le okrepila, dočim obotavljanje g. Berenguera okreplja le niene nasprotnike.

Najbolj je Italijo zadel v živo »Tempse«, ki je razkril italijanski imperializem tako živo, da rimski tisk to le s težavo parira. Italijanski časopisi se skušajo braniti s tem, da francoski politiki očitajo, da hoče Italijo denuncirati kot kalilko miru, dočim v resnici zasleduje imperialistične cilje — Francija, ki da oborožuje države male antante proti Italiji. Ta protirgument Italije pa je že preveč znan, da bi tu vplival, pač pa so angleški politiki krogi vznemirjeni zaradi sledečega odstava, ki ga je zapisal »Giornale d'Italia«: »Pisava »Tempse« dokazuje, da Francija zdaj definitivno izključuje iz svojih računov politično prijateljstvo z Italijo. Le oboroževanju sovražnika se ne zaupa, dočim oboroževanje prijatelja ne more nikogar vznemirjati.« Ta pasus se v krogih angleških politikov smatra kot nepreviden in nepotreben pa tudi neutemeljen, ker je Francija vedno kazala dobro voljo, da se z Italijo na pametni podlagi sporazume, dočim je le-ta s svojo neopravičljivo zahtevo po pariteti s Francijo na morju sporazumu postavila na pot največjo oviro.

Nekateri francoski listi vidijo v sklepu italijanskega ministrskega sveta, da se položijo še letos gredlji 29 novih bojnih ladij, samó bluf g. Mussolinija, ki da hoče od Francije na ta način izsiliti, da prizna Italiji teoretično pariteto ali pa se z njo sporazume glede politike v sredozemskem morju in srednji Evropi, oziroma ji prizna kake kolonialne in druge koncesije. Kajti Italija teh stroškov absolutno ne zmore, pravi na primer »Ordre«. Vendar pa tukajšnji politični krogi menijo, da Mussolinijev program ni mišljen kot bluf; če pa je bil tako mišljen, bo Italija prisiljena svoj napovedani program realizirati, ker se namen »bluffa«, ako je bil bluff, ni dosegel.

Ostri komentariji proti italijanski gesti se v francoskem tisku nadaljujejo. Tudi desnica »Action française« vidi v koraku Italije samo vzbudbo za Francijo, da se še bolj zavaruje. »Petit Parisien« konstatira, da sklep g. Mussolinija pomeni popolno obbrezuspšenje brodogradbenih pogodb med Anglijo, Ameriko in Japonsko, ker bo Italija tudi te države prisilila k večjemu oboroževanju.

Baš radi tega tudi v Londonu politika Mussolinija zbujajo čedalje večje pomisleke.

Pariz, 5. maja. n. »Echo de Paris« izraža veliko bojazen radi italijanskega pomorskega oboroževanja. Tako navaja list, da Italija sedaj bistveno na novo utrjuje vojna pristanišča in mornariška oporišča na Sardiniji, Siciliji in okoliških otokih. Povsod se povečujejo muni-cijska skladišča, razširjajo letališča, zboljšujejo brezžične oddajne postaje ter gradijo nove naprave za varstvo podmornic. V vojnem pristanišču Maddalena na Sardiniji so zgradili novo težko baterijo s topovi, ki streljajo na velike daljave. Enako se pripravlja tudi pristanišče Cagliari na otoku St. Pietro. V Siciliji se popolnoma na novo organizira mornariško oporišče v Messini. Zboljšujeta se tudi obe drugi vojni pristanišči na Siciliji, v Trapaniju in Siracusi, posebno pa prvo imenovano. Tudi na Dodekanezu so zgradili nekatera nova oporišča za podmornice. Francija pa je samo malenkostno modernizirala francoska vojna pristanišča v Bizerti, Alžirju, Boreju, Philippevillu ter nekoliko razširila pristanišči v Ajacciu in Bonifaciu.

Budimpešta, 5. maja. n. »A Regel« doznava iz političnih krogov, da politični krogi v Italiji sedaj niso več tako odločno proti legitimistični rešitvi vprašanja madjarskega kralja, kakor so bili doslej. Ta preokret italijanskega mnenja potrjuje tudi voditelj legitimistov, grof Ivan Zichy.

Doumergue v Alžiru

Alžir, 5. maja. AA. Ogromna množica je priredila predsedniku francoske republike Doumergueu pri prihodu v Alžir veličastne manifestacije. Doumergue je sprejel voditelje domačinov, ki so mu poklonili konja-belca. Kasneje je odkril spomenik Viviantju.

Tekom banketa v vladni palači so govorniki napili veliki Franciji, ki jo Sredozemsko morje nikoli ne bo razdvajalo.

Predsednik francoske republike bo danes obiskal Bouffarik Sidi Ferruch.

Pariz, 5. maja. AA. »Le Temps« posveča potovanju predsednika francoske republike Doumerguea v Alžir članek in ugotavlja, da je Francija v Alžirju izvršila dela, ki so po svoji veljavi, učinkovitosti in obsežnosti taka, kakršnih civilizirani narod še ni izvršil izven svojih lastnih mej.

Dunajska vremenska napoved: Jasno, višja temperatura.

Zagrebska vremenska napoved: Splošno zboljšanje in ustaljenje vremena.

Evharistični kongres v Karlagini

Odhod papeževga delegata

Na evharističnem kongresu bo sv. oče zastopal kardinal Lepicier. V ponedeljek zvečer se je odpeljal s posebno ladjo iz Neapla, ki je bila izključno rezervirana za papeževga delegata. Ladja je izobesila papeško zastavo, vojaške oblasti in pristaniško poveljstvo pa ji je izrazilo čast, ki je običajna za suverene ali njihove zastopnike.

Odhod francoske delegacije

V petek, 2. maja, se je s parnikom »Dal Piaz« odpeljal na evharistični kongres pariški kardinal Verdier, več francoskih škofov in nadškofov in okrog 700 francoskih duhovnikov. Pridružil se jim je še stalni odbor za evharistične kongrese, katerega predsednik je namurski škof Hegleu, glavni tajnik pa grof Henry d'Yauville. V odboru za prireditve mednarodnih evharističnih kongresov so zastopani sledeči narodi: Francozi, Belgijci, Holandci, Italijani, Romuni, Nemci, Poljaki, Angleži in Celi. Večina odbornikov je Francozov.

Slavnostni govorniki na kongresu

Napovedali smo, da bo glavni predmet razprav nauk afriških cerkvenih očetov o presv. Evharistiji. Skupna zborovanja bodo v četrtek, petek in soboto ob 5. uri popoldne in sicer na položni višini Byrsa, kjer je lagodno prostor za 20.000 ljudi. Naslednji govorniki so določeni za velika skupna zborovanja:

V četrtek: kanonik Philips, profesor v sementišču v Liegu: Nauk afriških očetov o resnični pričujočnosti Kristusovi v Evharistiji in o daritvi sv. maše.

V petek: msgr. Pons, rektor katedrale v Tunisu, ki bo govoril o sv. obhajilu po nauku istih očetov.

V soboto: Louis Bertrand, slavni pisatelj in član francoske akademije bo imel govor o sijaju stare afriške Cerkve.

Msgr. Parra, voditelj Evharističnih križarjev, bo otrokom razložil simbolični pomen palmov veje. Škof chalonski, Tisier pa bo zaključil z govorom o Evharistiji, kot nesmrtnem viru mučeništva.

Dopoldan pa bodo zborovale množestvilne sekcije, od katerih naj omenimo samo orientalsko sekcijo pod vodstvom msgr. Herbignya, na kateri bodo poročali prelati raznih obredov. Armenski, sirske, melhiški, ruski, grški in rimski zastopnik bodo govorili o zgodovini čiščenja presv. Evharistije v njihovem obredu.

Obeta se eden najlepših kongresov

Po zadnjih vestih vlada med prebivalstvom Tunisa jako svečano razpoloženje. Zadnji veliki kongresi, kakor v Chikagu ali Sydneya so mogli spraviti pokonci velike množine ljudstva že radi velikanskega števila prebivalstva tega mesta. V Tunisu pa je razmeroma neprikladen dostop. A kljub temu računajo, da se bo poleg 15.000 tujih romarjev, ki so se prijavili na kongresu, v veliki meri udeleževalo zborovanja tudi domače tuniško prebivalstvo in da bo v zaključni procesiji v nedeljo korakalo do 80.000 ljudi.

Roma locuta...

Med najdalekovidnejšimi in najbolj izobraženimi voditelji slovanskih narodov ni majhno število tistih, ki obupujejo nad Slovanstvom radi rusko-poljskih odnosov. Zakaj v slovanskem svetu ni bolj krvaveče rane kot je razmerje med Rusi in Poljaki. Svojevrsne zgodovinske razmere so zakrile, da so si Rusi in Poljaki stali nasproti že mnogokrat z orožjem v roki in kot tekmeči v borbi za nadoblast. Ko je po delitvi Poljske velik del poljskega naroda pripadel caristični Rusiji in moral trpeti kruta preganjanja v verskem, gospodarskem in političnem oziru, tedaj se je v poljskem narodu že bolj zasidralo sovraštvo do Rusov, ki se je stopnjevalo še v svetovni vojni in pa po njej, ko so boljšešve ruske čete pridrvele že pred samo Varšavo. Kakor marsikje drugje se je tudi med Poljaki kaj rada zvrčala odgovornost za grehe ruskih vladodržav na ves ruski narod. Zato ni čudno, če so očitali Poljakom, ki veljajo za najbolj katoliški narod, da njihove ljubezni do Boga in bližnjega izključuje njihove vzhodne slovanske sode. Dokaz za to trditve so izkazali darov za Apostolstvo sv. Cirila in Metoda ter za poganke misijone. Četudi imajo poljski katoličani danih mnogo uspešnih pogojev za delo za cerkveno zedinjenje svojih pravoslavni slovanskih bratov, vendar si do najnovejšega časa ni moglo Apostolstvo sv. Cirila in Metoda pridobiti ugodnih tal, dočim so Poljaki zbrali vsako leto več milijonov za poganke misijone.

Odkar pa so se poljski škofje pod vodstvom kardinala Hlonda resno zavzeli za katoliško akcijo, ki je bistveno spojena z delom za cerkveno zedinjenje, so se razmere obrnile znatno na bolje. Pravi prevrat pa je povzročil v duševnem življenju poljskega naroda papežev ukaz, naj ves katoliški svet moli za preganjanje ruske kristjane.

Tako izrazito katoliški narod kakor je poljski ni hotel biti v tem oziru med zadnjimi. V ogromni večini poljskih župnij so se vršile protestne skupščine proti preganjanju kristjanstva v Rusiji. Na tisoče govornikov je opisovalo trpljenje ruskih kristjanov in spodbujalo poljske katoličane, naj molijo in darujejo sv. obhajilo za trpeče ruske brate. Po dolgem času je slišalo poljsko ljudstvo iz ust svojih voditeljev prvič besede ljubezni do ruskega naroda. In na stotisoče Poljakov se je ogrelo ob teh besedah, pozabili na čase bratovornih bojev in objelo ves ruski narod v svoji ljubezni. Kjer pa je tako močna vera kakor med Poljaki, tam taka duševna sprememba ne more biti hinavščina ali taktična poteza, če je zapечатena z molitvijo in sklenjena pri mizi Evharističnega kralja. Da ni ostalo samo pri besedah in čuvstvih, potrjuje zboljšanje odnosov med katoličani in

Dr. Schober o svojem obisku v Parizu in Londonu

Dunaj, 5. maja. AA. Zvezni kancelar doktor Schober je prišel sredi na Dunaj. Po svojem prihodu je dal zastopnikom časopisja tole izjavo:

Predvsem moram naglasiti, da je bil moj obisk v Parizu in Londonu akt vljudnosti, ki mi ga je narekovala želja, naj ne dopustim, da bi bil moj obisk v Rimu in Berlinu, ki je imel svoj poseben pomen, pogrešno tolmačen. Dočim je veljal moj obisk v Rimu vzpostaviti dobrih odnosov z našim močnim sosedom na jugu in prijateljskega razmerja z njim in sem se hotel zahvaliti za pomoč Italije v Haagu, ter sem hotel z obiskom v Berlinu pospešiti trgovska pogajanja ter zadostiti potrebi, da nemški minister nemške Avstrije obišče

svojega nemškega brata v Nemčiji, so mi ljubezniva povabila iz Pariza in Londona dala priliko, da se vladama Velike Britanije in Francije zahvalim za obilno pomoč našim zahtevam v Haagu in ju približe semanim z razvojem političnih in gospodarskih razmer v Avstriji, da s tem poglobim zaupanje v našo državo in pridobim pomoč od strani teh držav, ki pomenijo važne činitele za vso Evropo. Zdi se mi, da sem tekom razgovorov z zastopniki teh močnih držav uspel. Kot Avstrijec se tega veselim, ker ima naš narod polno pravico do boljše bodočnosti in do gospodarskega in političnega napredka.

Nujna potreba notranje razorožitve v Avstriji

Poostreno razmerje med obema oboroženima organizacijama

Dunaj, 5. maja. n. »Arbeiter Zeitung« poroča, da je večeraj v St. Pöltnu zopet za las manjkalo, da ni prišlo do katastrofe radi javnih nastopov. Vojni minister Vaugoin, ki je pristaš Heimwehrovcev, je dal na dirkališču v St. Pöltnu zbranih 16.000 socialno demokratičnih Schutzbundlarjev obkoliti z vojaškimi četami, strojnimi puškami in bodečo žico. Proti dogovoru z nižjeavstrijskim deželnim glavarjem so pustili zjutraj oddelke Schutzbundlarjev nastopiti z godbami, toda šele zvečer jim je dovolil prosto pot na tovarni kolodvor. Na

kolodvorskem trgu so bile postavljene strojne puške. Položaj je bil večkrat zelo nevaren, slično kakor lansko leto v Dunajskem Novem mestu. Proti Schutzbundlu napovedujejo Heimwehrovci sedaj za vsako nedeljo v drugem kraju svoje nastope. Republikanski Schutzbund pa hoče na to reagirati in tako ima Schober polno skrbi, da izvrši svojo namero razorožitve, da se ne bi sicer izjalovil učinek njegovega propagandnega potovanja za inozemsko posojilo.

Napadeni državi naj se nudi finančna pomoč od Društva narodov

Zeneva, 5. maja. n. Varnostni odbor Društva narodov je začel danes obravnavati finski predlog o finančni pomoči napadenim državi. Anglija, Italija in Nemčija so proti temu, da bi bil Svet Društva narodov obvezan, dovoliti napadeni državi kredite, dočim je Francija za to. Turčija zahteva, da smejo h konvenciji za finančno pomoč pristopiti tudi države, ki niso članice Društva narodov, toda pod pogojem, da se morajo take države ude-

ležiti posvetovanja in sklepanja Sveta Društva narodov o dovolitvi pomoči. V vprašanju, ali naj se pomoč razširi tudi na vse primere vojne nevarnosti in ne samo na primere vojnega stanja, se je zastopnik Japonske izjavil proti temu; podpirala ga je pri tem Nemčija, katere zastopnik je izjavil, da bi to bila prej pobuda za vojno, kakor sredstvo za preprečevanje vojne. Tudi Poljska je zastopala to stališče.

Belgrajski proces

Kakšni so bili po izjavah obtožencev peklenski stroji

Belgrad, 5. maja. m. Deseti dan procesa je bil zaslišan Vladimir Mocnaj, jurist. Za razliko od ostalih obtožencev je bil on obtožen precejšnjega števila dejanj. Prvo dejanje, za katero ga obtožnica obremenjuje, je njegovo članstvo v teroristični organizaciji. Obtoženec zanika članstvo v takšni organizaciji in pravi, da ne ve, če je ta organizacija obstojala.

Obtožnica ga obtožuje, da je napravil tri peklenske stroje, ki naj bi se na predvečer 1. decembra postavili na raznih mestih Zagreba. Na vprašanje predsednika, ali je napravil peklenske stroje, je odgovoril, da jih je napravil. Vendar pa v tem smislu kakor ga obtožuje obtožnica, ni napravil treh peklenskih strojev, marveč »praskalice«.

Mocnaj nato opisuje, kako je prišlo do tega, da je on napravil te »praskalice«. Z nekaterimi svojimi prijatelji se je dogovoril, da je treba proti temu, da jugoslovanska akademika čitalnica namestila proslaviti 1. december, demonstrirati na tak način, da bi se videlo, da je ta akademska organizacija v Zagrebu osamljena. Zaradi tega je po dogovoru s Hadžijo prevzel ta posel, da napravi omenjene »praskalice«.

Predsednik ga vpraša, na kak način je napravil te »praskalice«. Obtoženec odgovarja, da so bile napravljene tako, da ne bi moglo napraviti nobene materialne škode, niti nikogar raniti. Napravil jih je na ta način, da je dal okrog 300 g smodnika v pločevinast zabojček in ga naravnal (tempiral) na pol sedmo uro zvečer, ko bi se imel na Zrinjevcu vršiti koncert. Denar mu je dal Hadžija, in sicer

1000 Din. Ker je bilo to premalo, mu je dal Pripi še 500 Din.

Absolutno zanika, da bi bil s tem hotel napraviti atentat, ki bi imel za posledico človeške žrtve.

Mocnaj je dalje obtožen, da je pisal grozljivo pismo predsedniku vlade, Zivkoviču. Obtoženec izjavlja, da pisma ni pisal. Dalje pravi obtožnica, da je pisal grozljivo pismo ravnatelju zagrebške policije dr. Bedekoviču, ki ga je podpisal »Hrvatski revolucionar«. Mocnaj to zanika. Obtožen je, da je pisal pismo, v katerem se grozi z smrtjo urednikom »Novosti« in starešini hrvatskega Sokola Milovanu iz Karlovca. Mocnaj tudi to zanika.

Odvetniki in državni tožitelj so mu stavili razna vprašanja. V odgovorih je vztrajal v svojih izjavah.

Nadaljnji zaslišanec je bil obtoženec Gjuro Veselič. Tudi on je obtožen, da je pripadal teroristični organizaciji, kar pa zanika. Obtožen je, da je 1. decembra postavil na Zrinjevcu peklenski stroj, ki je eksplodiral. Samo slučajno ni bilo niti žrtve niti škode. Veselič priznava, da je prejel »praskalice« od Mocnaja, da jo postavi na Zrinjevcu z namenom, da bi eksplodirala ob gotovem času, in sicer ob pol 7 zvečer, ko naj bi se vršil na Zrinjevcu koncert. Ostalih dejanj ne priznava.

Njegov zagovornik Milutinović predlaga, naj bi se izvršil strokovnjaški poizkus o tem, kakšen učinek bi mogla imeti takale »praskalice«. Državni tožitelj je temu predlogu nasprotoval.

S tem je bilo današnje zasliševanje končano in se bo jutri nadaljevalo.

Ital. zunanji minister Grandi bo poročal

Rim, 5. maja. n. Italijanska poslanska zbornica bo jutri nadaljevala razpravo o proračunu zunanje ministrstva. Na razpravi bo govoril tudi zunanji minister Grandi. Pričakovati je napetih govorov, ker se je prijavilo 15 govornikov, med njimi tudi voditelj fašističnih frontnih bojnikov Coselschi, kateri je vložil že razna vprašanja proti Jugoslaviji, in predsednik zveze italijanskih vojni invalidov del Croix, ki ponavadi nastopa samo v važnih momentih. Pričakuje se, da bo Grandi posebno podrobno poročal o svojih londonskih razgovorih.

svojo dolžnost in pravico, da se v imenu nedolžnih mučnikov, ki so obsojeni na molčanje, naprimerneje in najiskreneje zahvaljujem Vaši Svetosti. Volja, bratska ljubezen in hrepenenje po Kristusovi resnici Vaše Svetosti so napravile čudež občešćanskega zedinjenja v molitvi in prinesle olajšavo in uteho trpečim našim bratom v Zvezi sovjetskih socialističnih republik.

Obenem izražam Vaši Svetosti svoje globoko sočutje radi tega, da so hudobni ljudje zasovražili Vašo Svetost radi poziva k umiljenju, ljubezni ter molitvi in jo začeli žaliti in preklinjati zavoljo Sina Človekovega.

Dionizij, metropolit varšavski in volinjski in cele Poljske.

Veliki izgredi v Španiji

Madrid, 5. maja. n. Študentovski nemiri trajajo dalje in je postal položaj danes zelo oster. Študenti so se zabarikadirali v podstrežju vseučilišča ter so popolnoma razgallili streho, ker so pometali vso opeko na policijo. Težko ranjen je bil neki major, ki je slučajno šel mimo. Pred poslopjem medicinske fakultete je bilo oddanih pri nemirih nad sto streliv. Na trgu je obležalo 17 ranjencev in 1 mrtvec. Vlada grozi, da bo postopala odločno, da vzdrži red.

Masaryk podpisal dogovor o vzh. reparacijah

Praga, 5. maja. n. Predsednik češkoslovaške republike Masaryk je ratificiral haške dogovore o vzhodnih reparacijah.

Nadaljevanje anglo-egipt. pogajanj

London, 5. maja. n. Egiptski kurir, ki ima prinesiti nove informacije za Nahas pašo, je danes z zamudo enega tedna došel v Croydon ter je takoj odšel k egiptski delegaciji. Angleško-egiptska pogajanja so se zato danes popoldne zopet začela.

Velika manifestacija romunske opozicije

Bukarešta, 5. maja. AA. Po končanem kongresu liberalne stranke, na katerem je bil sprejet nov delovni program, so priredili udeleženci kongresa manifestacije po glavnih ulicah, ki jih je določilo ministrstvo za notranje zadeve. Obhoda se je udeležilo kakih 40.000 ljudi. Manifestacije so trajale tri ure in so potekle v popolnem redu in miru, na kar so udeleženci kongresa odpotovali na svoje domove.

Ogromen požar v Newyorku

Newyork, 5. maja. n. Na State Islandu in Long Islandu pri Newyorku divjajo veliki gozdni požari. Vsi newyorški gasilci in na tisoče prostovoljcev dela noč in dan, da bi se požar lokaliziral na meji Newyorka. Ob obali je zgorelo že več sto hiš in farm. Škoda na Long Islandu in State Islandu se ceni na dva milijona dolarjev.

Drzna letalka

London, 5. maja. n. V Croydonu se je danes dvignila z majhnim letalom 22 letna angleška letalka Anny Johnson, ki hoče čisto sama poleteti v Avstralijo preko Carigrada, Aleppa in Bagdada. Na krovu ima 80 galon goriva, nadomestni propeler in le malo hrane.

Spomenica delavske zbornice

Belgrad, 5. maja. u. Delavska zbornica je poslala trgovinskemu ministru svoje mnenje o načrtu obrtnega zakona. Mnenja je, da mora ta zakon jamčiti delavstvu tiste pravice, ki jih je doslej imelo. Z ozirom na to je potrebno, da se v tem zakonu ugotovijo tiste pravice, ki so delavstvu že zajamčene po socialni zakonodaji. V vseh sporih, ki bi nastali med obrtniki in pomočniki ali delavci, zahteva sodelovanje in odločitev delavske zbornice kot glavne instance. Nadalje podrobno navaja, kakšen je položaj delavstva v raznih obratih in prosi za zboljšanje tega položaja, ki naj bi se tudi zakonsko ugotovil.

Priv. del. družba za izvoz

Belgrad, 5. maja. AA. Danes je bila pod predsedstvom ravnatelja zavoda za pospeševanje zunanje trgovine dr. Juraja Tomičića seja zastopnikov zadržanih zvez in združenj. Na seji so bile zaključene priprave za ustanovitev Privilegirane delniške družbe za izvoz pridelkov kraljevine Jugoslavije. Redigirano je bilo končno besedilo statuta. Vpis delnic bo od 6. do 9. t. m. pri vplačilnih mestih Drž. hip. banke in PAB. Pri vpisu morajo delničarji položiti 60% nominalne vrednosti delnic, to je 600 Din, dočim bodo ostanek plačali na podlagi posebnega sklepa upravnega odbora. Ustanovna glavna skupščina nove družbe bo 12. t. m. ob 16 v dvorani glavne zveze srbskih kmetijskih združenj v Belgradu.

Socialno delo zagrebške občine

Zagreb, 5. maja. z. Danes predpoldne se je vršila seja socialnega odseka mestnega zastopstva pod predsedstvom župana Skrluja. Sprejet je bil predlog, da se zgradi bivašnica hrvatskega Sokola preuredi v vaješki dom, ki bo služil kot prenočišče. Na znanje se je vzel poročilo o deljem okrevanju v Selcih in da se načne vprašanje zgraditve večjega modernega doma v Hrvatskem Primorju. Kupljeno zemljišče bi služilo za solnčenje otrok v Selcih. Dalje se je vzel na znanje poročilo o razdelitvi živeža o velikonočnih praznikih. Obravnavale so se razne prošnje za podporo raznim društvom, za sprejem in ubožnico itd.

Objava prosvetnega oddelka

Ljubljana, 5. maja. AA. Načelnik prosvetnega oddelka kr. banske uprave sporoča: Ministrstvo prosvete je brzojavnim odlokom O. M. br. 35.295 z dne 5. maja 1930 odobrilo vsem učiteljem osnovnih in meščanskih šol, ki so članice »Kola srbskih sester« in se kot delegatnje udeležijo letne skupščine v Belgradu, 10 dnevni dopust od 16. maja 1930 do včerajšega 25. maja 1930.

Strelna udarila v falsko elektrarno

Od Maribora do Trbovelj in do Varaždina vse v temi

Maribor, 5. aprila.

Vsi obrati od Fale do Trbovelj ter do Varaždina počivajo.

Danes proti 16 so se nad Dravsko dolino v smeri proti Slovenskim goram in Dravskemu polju zbrali temni oblaki, ki so zastrli nebo. Kmalu nato je zadivljalo neurje. Okrog 16 se je nad falsko elektrarno, sredi bobnečega gorma zablistalo. Z oglušujočim treskom je strelna udarila v falsko električni aparat, ter šinila po vodi v zemljo. Hipoma so se radi izredno visoke vročine stali vse železne napeljavne ter se sesule v nerazložno maso. Z oglušujočim pokom je sledila eksplozija oljnih stikal.

Kakor bi odrezal, je obstal obrat v vseh tovarnah in obratih v kompleksu od Fale preko Celja do Trbovelj na eni ter od Maribora, preko Ptuja do Varaždina na drugi strani.

Po navodilih tehničnega ravnatelja ing. Kiepacha je tehnično osebje takoj šlo na delo. V falski elektrarni je bila seveda opaziti precejšnja nervoznost. Po odstranitvi poškodovanih delov je tehnično osebje takoj začelo z delom za vpostavitve provizornih napeljav. Upati je, da se bo vpostavitve toka še preko današnje noči posrečila. Gotovo pa bo tok zopet napeljan jutri zjutraj.

Škoda, ki je nastala radi eksplozije oljnih stikal,

je precejšnja. Zaenkrat se še ne da oceniti. Je pa tem večja, ker se mora radi nujne vpostavitve toka izvršiti prehodna provizorna napeljava.

S falske strani do večera ni bilo mogoče dobiti telefonske zveze. Radi tega ni bilo mogoče ugotoviti, ali je zahtevala eksplozija človeške žrtve. Ker se v omenjenem prostoru navadno nihče ne nahaja, je upati, da takih žrtev ni bilo.

Maribor je nocoj ždel v temi, oziroma ob staro-večnih leščerbah, petrolejkah, svečkah, karbidnih svetilkah, plinu ter drugih sličnih razsvetljevalnih sredstvih.

Mestni vodovod je moral takoj začeti s črpanjem vode s pomočjo parne naprave. Vodja mestnega električnega podjetja ing. Uršič je takoj o dogodku obvestil policijo, bolnišnico, razne državne ustanove, kavarne in druge javne lokale, da so si preskrbeli pravočasno potrebno začasno razsvetljavo.

Po poročilih, ki smo jih pravkar prejeli, je upati, da bo tok vpostavljen okrog polnoči.

Ob 8 zvečer smo prejeli tole poročilo:

Vzpostavljala dela so napredovala toliko, da je že pred 8 stekel tok po napeljavi. V trgovinah in tovarnah, kjer so gostje sedeli ob leščerbah in svečah, so zažarele žarnice. V smeri proti Trbovljam in Laškem pa bo tok stekel šele proti jutru.

Velike sportne manifestacije v Belgradu

(Od našega posebnega poročevalca.)

Spreved športnikov po sprejemu z belgrajskega kolodvora.

Kakor smo že na kratko poročali, so se v petek, soboto in nedeljo vršile v Belgradu ob poklonitvi naših športnikov Nj. Vel. kralju Aleksandru I. velike sportne manifestacije. Prireditve so se pričele v petek dopoldne po sprejemu zastopnikov naših sportnih organizacij na dvoru in sicer s tekmovaljem v tenisu za Davis-cup med Jugoslavijo in Švedsko. Našo državo so zastopali Zagrebčana Fridrich in Schäffer ter Belgrajčan Radović ter priporili Jugoslaviji prvo internacionalno zmago v tenisu v razmerju 5:0. Švedska garnitura baje ni bila kompletna, ker so Švedi poslali svojo kombinirano garnituro obenem tudi v Barcelono, ker so z gotovostjo računali na zmago v Belgradu in bi njih prva garnitura potem takoj nastopila proti zmagovalcu Španiji:Belgiji...

V soboto zvečer sta se vršili dve prireditvi in sicer v dvorani Češkoslovaške doma tekoatletska, v dvorani Oficirskega doma pa sabljaška akademija. Pri obeh je sodelovala tudi naša Ilirija in sicer pri tekoatletski v dviganju uteži, pri sabljaški pa g. pod. polkovnik Cvetko v tekmovalju s floretom in sabljo. Ilirijani so povsod dosegli najlepše uspehe in so zlasti tekoatletski bili deležni splošnega odobravanja in priznavanja.

Glavne prireditve so se vršile v nedeljo in sicer dopoldne kolesarske in motociklistične dirke, regata na Savi in stafetni tek Avala-Belgrad. Pri kolesarskih dirkah sta v obeh kategorijah dosegla zmage Mariborčana, pri motociklističnih povečini Zagrebčani; glavno zanimanje pa je bilo osredotočeno na tek Avala-Belgrad, kjer so si Zagrebčani priborili

pičlo zmago nad Ljubljano. Startalo je 6 štafet in sicer 3 ljubljanske ter po ena iz Belgrada, Zagreba in Maribora. Glavni boj se je vršil, kot je bilo pričakovati, med Zagrebom in Ljubljano. Čeprav se je z gotovostjo računalo na zmago Zagreba, bi bila lahko zmagala naša štafeta, ki je pri zadnji predaji že vodila s 50 metri. Ko bi našemu zadnjemu tekaču Zorji med tekom ne bilo postalo slabo, ki je zato zaostal za približno 30 metrov. Precej zadaj se je na 3. mesto plasiral Belgrad, na 4. Maribor, na 5. druga ljubljanska, sestavljena iz tekačev Ilirije in na zadnje tretja ljubljanska, sestavljena iz tekačev Primorja. V naši štafeti sta se zlasti odlikovala Šporn in pa mladi Krevis, ki je startal prvič na večji prireditvi in pokazal, da se bo kmalu razvil v našega najboljšega tekača na srednje proge.

Popoldne sta se vršili na igrišču Jugoslavije dve tekmi in sicer kot predtekma hazenska tekma Concordia (Zagreb):Jugoslavija (Belgrad), ki je končala v razmerju 10:4 z zmago Concordije ter nogometna tekma za kraljev pokal med reprezentancama Rumunije in Jugoslavije, kjer si je naša reprezentanca s 4. zaporedno zmago priborila to najvišjo troje. Tekmi je prisostvovalo okoli 15.000 ljudi.

Ker je bila dovoljena ob tej priliki prosta vožnja, je prišlo v Belgrad iz vseh delov naše države mnogo sportnikov ter je bila zlasti dobro zastopana Ljubljana, od koder je celo vozil posebni vlak. Organizacija prireditve je bila v rokah posameznih zvez in razmeroma dobra ter so vse prireditve pokazale, da naš sport stalno napreduje.

postajajo tudi jazbeci, ki so se tako razmnožili, da se je bati, da uničijo vse poljske pridelke. Zlasti hudo je za koruzo in nekateri kmetje sploh nočejo saditi koruzo, ker se boje, da pridejo ob ves pridelek.

Tragična smrt voznika

Konj do smrti pobil svojega gospodarja.

Kočevje, 4. maja.

Kakor poročajo iz Spodnjega Mozlja (Kočaru), se je tamkaj zgodila smrtna nesreča, ki je globoko pretresla tamošnje prebivalstvo.

Pretekli četrtek je vozil, kakor po navadi, voznik Anton Ožbold les iz bližnjih gozdov. Vozil je težke hlode s parom konj. Ko je poganjal po majhnem bregu navzgor, so konji odnehali. Voznik si je pomagal kakor pač vsak voznik. Uprl se je v prvi konec voza, obrnil bičevnik in udaril po konjih. En konj je ob udarcu poskočil in z zadnjimi nogami brcnil Ožbolta s toliko silo v prsa, da se je ta takoj zgrudil na tla. Šele tovariši, ostali vozniki, ki so prihiteli, so dvignili nezvestnega voznika in ga položili na voz. Spravili so ga domov, kjer je pa Ožbold vsled velikih poškodb, ki jih je dobil, kmalu nato umrl.

Anton Ožbold je bil doma iz Prezida in se je komaj pred par leti preselil na Kočevje, kjer je kupil domačijo v Spodnjem Mozlju. Vozil je ves čas les iz gozdov v mesto in je bil znan kot dober delavec.

DIŠAVE SLON

Skavtska razstava

Ljubljana, 3. maja.

Skavtizem slovenski javnosti ni neznan, pač pa je pojmovanje skavtizma precej nedostopno. Skavtski pokret sam pri nas ni bil deležen važne pozornosti. Zato se je skavtska organizacija v Ljubljani lotila naloge, da naši javnosti pokaže skavtizem v nazorni, lahko pojmljivi obliki in temu smotru naj predvsem služi razstava v »Higijenskem« paviljonu »L« na velesojmu, dohod iz Tivolija).

Razstava se vrši v okrilju skavtskega tedna, katerega namen je poleg propagande nabrati gmo-tnih sredstev, ki naj bi pomagala pri gradnji skavtskega doma.

Takoj ob prihodu na razstavo vidiš napise, vsebujejo skavtska načela: resničnost, ljubeznost in koristnost, delavnost itd., skratka načela, ki jasno kažejo, da skavtska organizacija nikakor ni protiver- ska. Prvi člen obljube, ki jo mora dati vsak član, se glasi: »Obljubim, da bom izpolnjeval svoje dolžnosti do Boga...« Naj še kot primer navedem, da hodijo skavti na poletnih taborjenjih redno k sv. maši in da se je presv. g. škof dr. Gr. Rožman ob priliki svojega obiska na razstavi prav tako o njej kakor tudi o skavtizmu vobče zelo pohvalno izrazil.

Nadalje vidimo na razstavi skavtsko literaturo, prvo knjigo, izšlo 1. 1908: »Scouting for Boys«, potem bogato ameriško in skromno slovensko litera- turo, češko, nemško, celo japonsko, in še mnogo druge. Naslednji oddelek kaže to, s čimer odgovar- jamo na besede, da v naravo lahko hodi vsak sam: orodje za pionirstvo: lopate, krampje, šotorska krila, kotle in slično. Poseben oddelek kaže romantično opremo: loke, taborne srajce, rogove, ščite, sekire in oprave k tabornemu ognju. Tri kamrice so po- svečene slikam iz skavtskega življenja, risbam, fotografijam in zbirkam skic. V sobici za prvo pomoč vidimo taborne, žepne lekarne, nosila ter slike z vaj v prvi pomoči. Sledi šotor, kakor je urejen na taboru, udobnost v njem se doseže z najprimitivnej- šimi sredstvi, obenem pa je v šotoru radio-spre- jemni aparat, tako da kaže notranost šotora smo- trenno združitev modernega tehničnega duha s pri- mitivizmom. — Nasproti šotoru je razstavljena oseb- na oprema: noži, pasovi, sekirice, posoda, nahrbtni- ki itd. itd. ter potovalna ciza in slike s potovanji. — Sledi majhen tabor, sestavljen iz treh šotorov, dveh ognjišč in ostale taborne opreme — vse v na- ravni velikosti — ki da nekaj vpogleda v skavtsko tehnično delo v naravi. — Nasproti temu taboru so prapori in totemi ljubljanskih in kamniških enot, od najstarejših do najnovejših. Med njimi nosita dve — Črtomirove in Triglavske čete — znak z Jamborela, ki se je vršil lani v Angliji. Med pra- pori in taborom stoji piramida s skavtskimi znaki in oznakami. Dalje vidimo, kako se naredi na ta- boru gospodarski šotor ter enostavna ognjišča.

Po čedno opravljenem primeru skavtske sobe sledi oddelek z lanskega Jamboreeja — svetovnega skavtskega sestanka — v Angliji z različnimi pred- meti, ki so jih dobili naši zastopniki od tujih na- rodov v darilo in spomin. — Mimo prirodopisnih zbirk in modelov iz tehničnega dela pridemo do oddelka planink, ki priča o dobrem okusu naših deklet. Zlasti zbujajo pozornost ličen šotor ter čedna ročna dela. — Mimo oddelka povodnih skavtov, kjer vidimo najstarejši in enega najnovejših ljubljanskih skavtskih čolnov, pridemo do kotlička Perunove čete, kjer je največja zanimivost proračun skavtskega tabora, prispevek zanj ter jedilni list na taboru.

Seveda je podana s temi besedami vsebina razstave le v glavnih obrisih. Dobro je, če si jo ogleda vsakdo sam. Vstopnina je malenkostna — za odrasle 4 Din, za dijake 2 Din, odprta je razstava še v nedeljo, 4. maja do večera.

Ostale prireditve v zvezi s skavtskim tednom so še: V nedeljo, 4. maja popoldne na »Atenici« tur- nirji in športni nastopi, zvečer čajanka v belj dvo- rani Uniona, v sredo, 7. maja zvečer akademija v Delavski zbornici.

Sk. O.

Boj s tihotapci

Murska Sobota, 4. maja.

Boj, ki se je včeraj v noči vršil na meji, priča, da tihotapstva še ni konec. Združena posadka fi- nancarjev in orožnikov je zalotila deseterico ljudi ravno v trenutku, ko so obloženi z blagom pre- stopili državno mejo. Straža je tihotapece opozorila, naj se ustavijo, ker pa je bilo opozorilo brezuspeš- no in so tihotapci začeli bežati, so počili strelj. Dva sta bila takoj zadeta. Eden je izkrmavel in je bil danes pokopan, drugi pa je dobil strel v glavo in se nahaja sedaj v tukašnji bolnišnici. O stvari smo izvedeli sledeče podrobnosti:

Štirje fantje iz Gornje Bistrice, ki so baje že dobro izvežbani v tihotapski umetnosti, so nale- teli med potjo na dva starejša človeka in so ju po dolgem prigovarjanju pripravili do tega, da sta šla z njimi kot »nosilci«. Šetorici so se pozneje pridru- žili še štirje drugi fantje tudi kot nosači. V Av- strijo so prišli neopaženo. Tam so si natovorili cigaretnih papirčkov in saharina ter so se obloženi napotili čez mejo nazaj. Komaj so naredili nekaj korakov, jih je zasačila obmejna straža. — Nato se je odigral dogodek, ki smo ga zgoraj opisali.

Usodno pri cel stvari je to, da so pravi krivci ušli in sta postala žrtev ravno možakarja, ki sta po neprimilki zašla med tihotapece. Oba sta očeta večje družine. Oni, ki je umrl, je zapustil pet otrok in bolno ženo, ranjenec pa ima osem otrok. Obe dru- žini sta revni in je ravno revščina kriva, da sta se dala zapeljati od lahkomišelnih fantalinov.

Smrt originalnega moža

Ptuj.

Tam na polju med žitom v občini Spuklje je stanoval v mali hišici Ivan Zemrl: Nikdar ni bil bo- lan, a vendar tudi njemu ni prizanesla bela žena ter je v soboto na 45-letnega moža poslala kap.

Pokojni, rojen v Idriji, je bil daleč naokoli znan po svoji zdravniški praksi, s katero se je pečal vse življenje, dasiravno so ga vedno tožili, vendar mu oblastva niso mogla do živga. Ceravno brez šol, je bil izvrsten domači zdravnik in marsikomu je rešil življenje. Osobito je bil dobro poznan zdra- vila proti jetiki. Iz Belgrada, Hrvaske, Gradca in iz vseh krajev države so romali v tej bolezni k njemu in zgodilo se je nekoč, da ga je neki sodnik obsodil radi mazašča — po paragrafi. Pozneje je sodnik nevarno oboel in šel pomagati iskat k tistemu, ki ga je bil svojčas obsodil. Sodnik je pozneje sam pove- dal, da ga je pokojni Zemrl s svojimi zelišči rešil smrti. — Naj mu sveti večna luč!

Na Jadran!

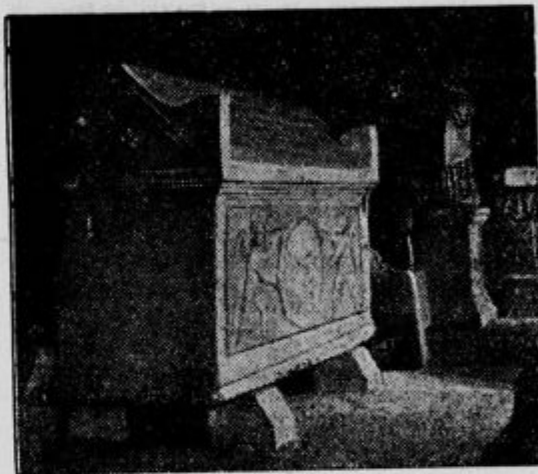
(Izlet Jadranske Straže v Split.)

»Ménin aéide théât« (Jezo opevaj boginja.) smo gonili in gonili med odmorji, eni z veseljem, drugi s skrbjo, vsi pa smo kleli Schliemana, ker je odkopal Trojo tam ob Dardanelih in smo morali čisto natanko poznati obzidje, pota in ceste in hiše in sobe trojanskih junakov. Se hujše je pa bilo, ko smo se sprehajali po grških Atenah in Akropoli z Herodotom, Ksenofontom, Sokratom, Platonom in Aristotelom, v teater smo hodili z Aischilom in So- foklejem, včasih na tribune, včasih na oder, obiska- vali templje Cevsa in Palade Atenske, občudovali Fidija in njegove kipe, v latinskih urah smo se pa pahal po rimskih cestah na Kapitol, ko so hodili po »sveti poti« slavnih zmagovalci v triumfu darovali, zvezani sužnji pa umirali, letali in tekmovali smo v cirkusu, kričali in kleli »verso pollice« (s palcem navzdol), skrivali se po katakombah in občudovali junake-mučence in Lidijo in čisto natanko smo ve- deli, koliko pilotov je Cezar zabil v Ren in koliko lat je porabil za most. Povsod so nas vodili po knjigah in zemljevidih in načrtih, pa daleč, daleč od — Ljubljane. In niti eden nas ni spomnil, da vse te stvari vidimo lahko prav blizu, če ne vse tako, kakor je v Atenah in Rimu v velikem, pa vsaj v malem v naši — Dalmaciji, v Splitu, Solinu in drugod.

Jadranska Straža nas popelje o binkoštih v ta mesta, v Split, Solin, Trogir.

SPLIT. Tu je predvsem zanimiva Dioklecij- janova palača, ki je danes prav za prav vse »staro mesto«. Dioklecijan, vladar imperija od Donave do Afrike, od Britanije do Perzije, je bil zadnji cesar, ki se je še enkrat vrgel s tako silo na mlado Cer- kevo, da je prekosil po krutosti, obsežnosti in traj- nosti vse svoje prednike od Neronu do Valerijana. Kdo bi se ne spomnil v tej palači na njegovo hčer- ko Valerijo, na cesarico Prisko, ki so gotovo kak- šenkrat dvorile po teh dvorih, preden jih je objela cesarjeva jeza. Je to palača, v kateri danes gotovo prebiva do 3000 ljudi. In kaj bi še pogledal v Splitu? »Porta aurea«, zlata vrata, stolnica, nekdanj cesarjev mavzolej, s svojo pestro zgodovino, pred njo, v peristilu, gigantski spomenik Grgura Nin- skega, orjaška mojstrovina Meštroviča, in še Esku- lapov tempelj, sedaj baptisterij, arheološki muzej s »sarkofagom Dioklecijanov«, in drugimi nešteti- mi zanimivostmi in redkostmi. Ima nad 4000 pognaskih in nad 1000 krščanskih napisov. In Marijan, koder se je cesar Dioklecijan kratkočasil z lovom? Morde je imel tam tudi svoj zelnik. Le to vem, da je z Marjana eden najkrajših razgledov v Dalmaciji.

SOLIN. Kar so katakombe, apijska cesta in Kapitol v Rimu, to je Solin za Split. Velikansko polje samih izkopanih grobov, sarkofagov, pogan-

Sarkofag Avrelija Maksimilijana v Solinu.

skih in krščanskih, je amfiteater, so toplice, tem- plji, krščanske bazilike in rimski zid it. Solin je kraljestvo don Buliča.

TROGIR. Starogrško mesto iz leta 4. pr. Kr. je najbolj karakteristično in najbolj zanimivo me- sto v Dalmaciji. Njegova stolnica je ena najlepših cerkvenih stavb v Dalmaciji iz 13. stoletja s silno bogatimi umetninami. Tudi sicer je v mestu dosti zanimivosti in ni, da bi jih tu naštevati. Pridi in poglej! Na tem malem prostoru od Splita do Tro- gira si lahko osvežimo vse, kar smo kdaj slišali ali čitali o starih Grkih, Egipčanih, Rimljanih, Beneča- nih, Uskokih in Turkih, tu so se bili boji za po- ganstvo in krščanstvo, za bogastvo in svobodo.

Pojasnila glede izleta daje g. Franjo Siž, pro- fesor, Ljubljana, Vogelnja ulica; on sprejema tudi prijave za izlet, pa samo do 15. maja.

Strašno dejanje pijane matere

Kočevje, 5. maja.

Osilnica in okoliške vasi stoje pod vtisom groznega zločina, ki se je vršil v vasi Krajci, ko- maj pol ure oddaljeni vasi preko Kolpe. Tu je namreč neka kmetica v popolni pijanosti umorila svojega komaj tri mesece starega otroka.

Preteklo nedeljo se je vršila v tej vasi svatba. Ob tej priliki so bili povabljeni vsi sosede, med temi tudi omenjena kmetica. Pozno v noč so se začeli svatje razhajati. Ko je prišla imenovana do- mov, je mož že spal. Otrok, komaj tri mesece star fantek, je ob prihodu matere zajokal, kar je tako ujezilo mater, da ga je položila na klop in se z vsu silo usedla otročiču na glavo. Lobanja otročiča je seveda počila in takoj je bilo po otroku. Nečloveška mati je na otroku potem v pijanosti zaspala. Drugo jutro je stopil v izbo mož. Začudil se je, ker ni videl v zibelki otroka. V največjem strahu je zbudil ženo. Ta se je še vasa opotekajoča zbudila in vstala. Ta čas se je mudil možu grozen prizor: na sedežu s katerega se je spravila njegova žena, je ležalo mrtvo, grozno spačeno dete. Mož je od groze za- vrisnil in se pogljal z vso besnostjo proti ženi, ki se je ob pogledu na grozno dejanje, ki ga je izvr- šila zdrnila in v strahu za lastno življenje pobeg- nila v bližnji gozd, kamor ji obupani oče ni več sledil.

Grozni dogodek je bil javljen sodišču in orož- niški postaji. Obe oblasti sta začeli preiskavo. Sodna obdukcija je ugotovila smrtno poškodbo na detetu, nastale vsled močnega pritiska in zaduše- nje otroka. Nečloveško mater so zaprli.

Orli in divje koze na Kočevskem

Kočevje, 5. maja.

Kočevska in bližnji obkolpski kraji so polni aarajzličnejše zverjadi in divjadi. Pozimi in v za- četku pomladi so strašili po naših gozdovih vol- kovi, medvedi in zlasti mrjasci, ki postajajo še vedno najopasnější zver Kočevske. Lovci imajo v vsakem letnem času kar lepo priliko, da se udele- stvujejo. Ob prvem brstenju bukev so se pojavili številni divji petelini, sedaj pa prihajajo poročila iz bližnje Osilnice opazovati krasen, a zanj grozen pri- zor. Pastirček je gnal po gmajni nekaj kozličev. Hipoma se je pojavil nad njimi velikanski orol, ki je delal sumljive krožne polete in zaletel nad pa- stirjevo čredo. Kozlički so začutili nevarnost in po- stali močno nemirni. Tiščali so skupaj glave in ob- stali. Pastirček je priganjal, vpil in vihtel nad nji- mi palico, toda vse ni nič pomagalo. Vseled močnega prhutanja je opazil nad seboj močnega orla, ki je ravno letel v sunkovitem poletu navzdol in še prej nego se je pastir zavedel, pograbil s krempiji in kljunom prvega kozliča in se z njim zmagovito in ponosno dvignil v zrak. Dolgo časa je bilo čuti samo plašno ječanje kozliča in prhutanje orla, nato pa je orol s svojo žrtvijo vred izginil za vi- soke pečine.

Kakor pripovedujejo domačini, je opažati za- enkrat dva močna orla, ki gnezdit visoko v pre- padih loških pečin. V istih pečinah so doma tudi drznonoge divje koze.

Velika nadloga za uboge kmete v teh krajih

Ali je nemščina na naših srednjih šolah potrebna?

XIII.

Ce hočemo to vprašanje pravilno rešiti, si moramo najprej biti na jasnem, zakaj rabimo nemščino in v kakem obsegu. Državno uradništvo, obrtništvo in nekateri svobodni poklici brez dvoma lahko izhajajo brez nemščine. Nikakor pa ne privajamo uradništvo. V večjih industrijskih, trgovskih in bančnih podjetjih se vrši povprečno polovica vse korespondence v nemščini, in to ne toliko radi inozemskega, kakor v prometu med jugoslovanskimi tvrdkami samimi.

Vzrok temu je več: Velik del veleindustrij in veletrgovin v Sloveniji je v nemških rokah, na Hrvaškem in v Banovini pa v židovskih. Lastniki so jugoslovani, ki pa komaj poznajo naš jezik in če ga poznajo, se ga nečejo poslužiti. Radi tega korespondirajo ne le med seboj ampak tudi s čisto slovenskimi in hrvaškimi tvrdkami izključno v nemškem jeziku. Principijelno zaposlujejo le nemško uradništvo, posebno višji funkcionarji so sami Nemci, večinoma inozemci.

Pretežni del ostalih, na videz domačih velepodjetij je financiran iz inozemstva. Uplivna mesta pri takih podjetjih so zasedena po zaupnikih tujega kapitala, torej večinoma po Nemcih. Pri vseh teh podjetjih prevladuje nemški jezik. Ne le korespondenca, tudi interno poslovanje je nemško.

Upliv nemških in polnemških podjetij je tako velik, da se tudi ostala, sicer narodna podjetja jim morajo prilagoditi, kar se tiče rabe dopisovalnega jezika. Slovenska ali hrvaška tvrdka, ki prejme nemško pismo, iz vlnudnosti in poslovnih ozirav odgovarja v nemščini ter je tako tudi primorana, da zaposluje vsaj enega uradnika, ki popolnoma obvlada nemščino. Dejstvo je, da se polaga pri sprejemu trgovskega uradništva v splošnem veliko več važnosti na perfektno znanje nemškega kakor jugoslov. jezika in le taki uradniki, ki temeljito poznajo nemščino, imajo izglede, da najdejo zaposlenje pri večjih tvrdkah. Marsikateri absolvent trgovske ali druge srednje šole čaka mesece in celo leta na primerno službo, ker ne obvlada perfektno nemščine. Če se mu to vendar posreči, se ga zaposluje le za manj važna in naravno slabše honorirana dela, dočim so dopisovanje, pogajanja, konfereniranje, skratka vsi važnejši posli pridržani onemu personalu, ki je perfekten v nemščini. Vsak, ki pozna razmere v gospodarskem življenju, mi bo prireditel, da so se v tem pogledu razmere v Jugoslaviji napram prejšnjim v Avstriji prav malo spremenile, in da imajo še vedno v poslovnem življenju uspeh le Nemci ali taki, ki popolnoma obvladajo nemščino.

Zato ne preostaja drugega, kakor da se nudi našemu naraščanju že v šoli čim več prilike, da se dobro nauči nemščine. Poduk nemščine zgolj v nižjih razredih srednjih šol, kakor je to pred kratkim propagiral nek dopisnik na tem mestu, zadostuje mogoče za dijake, ki se hočejo posvetiti državni službi, nikakor pa ne za take, ki si hočejo iskati svoj kruh v svobodnih poklicih ali v trgovini.

Nekaj pa ne smemo pozabiti: nemški jezik je sila kompliciran in težaven in navzlic še tako intenzivnemu poduku v šoli se ga naši otroci ne bodo

perfektno naučili, če nimajo prilike, da se še vadijo doma ali v inozemstvu. To je pa za večino nedosegljivo. Na ta način se bo še vedno dogajalo, da absolutno srednje šole, ki se je v šoli dolga leta mučil z nemščino, ne bo našel službe, ker ne bo zadostno obvladal nemščine.

Proti temu je samo ena rešitev: da se kolikor mogoče omeji uporaba nemščine v trgovskem poslovanju. Vsa tozadevna prizadevanja, opozorila in svavila v časopisu so ostala in morajo ostati brezuspešna. Nemci, ki vodijo kot lastniki, ravnatelji ali disponenti svoja podjetja v nemškem duhu, se ne bodo prostovoljno odrekli nemščine, ker bi s tem odpadla njihova glavna »raison d'être«. Saj našega jezika sploh ne razumejo ali le za silo ter je njih obstanek na vodilnih mestih le mogoč, dokler prevladuje pri konceptu pisem, referatov in vseh pomembnejših aktov nemščina. Če bi se vsi ti spisi glasili v jugosl. jeziku in se tudi njih rešitev morala vršiti v našem jeziku, potem bi moral vsak nemški funkcionar stalno imeti poleg sebe tolmača, vsi važnejši akti, pisma in referati bi se morali prevajati v nemščino, delo bi se nakopilo in zaostalo, poslovanje bi se silno podražilo in zavleklo, izrabljanje ugodnih kupčijskih momentov otežilo, tako, da bi kmalu prej nenadomestljivi nemški funkcionar bil podjetju bolj v napoto kot v korist. To, kar vsi dosedajni ukrepi in odredbe radi zaposlenja inozemcev v Jugoslaviji niso mogli doseči, bi nastopilo samo od sebe in brez posebnega pritiska in trena: Podjetja sama bi začela odpustiti svoje nemške uradnike in do sedaj neobhodno potrebne »strokovnjake« in jih nadomeščati z domačini.

Mislím, da bi se vse to dalo urediti s kratkim zakonom, analogno z onim, ki predpisuje, da se trgovske knjige smejo voditi le v jugosl. jeziku, in ki bi se glasil:

1. Protokolirane tvrdke se smejo v korespondenci z drugimi tvrdkami, strankami in juridičnimi osebami, ki imajo svoj domolj v Jugoslaviji, posluževati samo jugosl. jezika.

2. Izjeme so dovoljene:

a) tvrdkam, ki ne zaposlujejo nobenega trgovskega nameščenca, če je njihov lastnik tujerodec.

b) v korespondenci z diplomatičnimi in konzularnimi zastopniki tujih držav in njihovim osebjem.

3. Kršitve tega zakona se kaznujejo z denarnimi globami do 10.000 Din, ponovne kršitve z odvzemom koncesije.

4. Ta zakon stopi v veljavo tri mesece po razglasitvi.

S takim zakonom bi bili dve zelo pereči vprašanji na mah rešeni: socialno-gospodarsko vprašanje radi zaposlitve inozemcev v naših podjetjih in kulturno-gospodarsko vprašanje radi poduka nemščine v srednjih šolah. Odgovor na stavljeno vprašanje bi potem bil: V trgovskih šolah se mora metodni poduk nemščine izdatno izpolniti in modernizirati, na ostalih srednjih šolah bo zadostovalo, če se za nemščino rezervirajo 2-3 ure tedensko, vendar pa nepretrgoma od prvega do zadnjega razreda.

A. G.

Koledar

Torek, 6. maja: Janez Evangelist pred lat. vrati; Judita.

Novi grobovi

† Umrla je v Ljubljani na Vidovdanski cesti 9 Stiletna gospa Roza Geyer, roj. Rus. Pogreb bo danes ob 5 popoldne.

† V Ljublj. splošni bolnišnici je umrla železničarjeva vdova ga. Marija Klander, stara 72 let. Pogreb bo v sredo ob 3 popoldne.

† V Trbovljah — na Lokah — je umrl v soboto posestnik g. Anton Suntajs. Pokopan je bil večeraj popoldne.

† Umrlí v Ljubljani v času od 27. aprila do 3. maja: Marija Lesica, zasebnica, 65 let, Zeljarska ulica 11; Anton Zabukovec, gostilničar, 72 let, Stritarjeva ulica 7; Josip Gostič, bivši železničar, 76 let, Japljeva ulica 2; Iva Orel, učiteljica, 42 let, Šmarje-Sap (Zaloška cesta 11); Franc Kunc, poštni podurad, v p., 74 let, Založarjeva 14; Jožef Izlaker, bivši krojač, 78 let, Japljeva ul. 2; Andrej Mrak, nadpaznik v p., 74 let, Vidovdanska 4; Amalija Regnard, učiteljica v p., 77 let, Ulica Stare pravde 3; Leopold Tratnik, pasar in hotelir, 76 let, Sv. Petra c. 25; Ivan Groselj, delavec, 54 let, Rožna dolina; Avgusta Kolnik, učiteljica v p., 65 let, Škofja ulica 8; Evgenija Juršič, vdova stražmojstra, 64 let, Vidovdanska 9; Nikolaj Rus, mag. sluga v p., 82 let, Zelena pot 7; Jožef Novak, občinski revež, 76 let, Vidovdanska 9; Apolinija Pazlar, vdova posestnika, 79 let, Vidovdanska c. 9. — V bolnišnici so v istem času umrli: Marija Pavlič, šivilja, 34 let, Opekarska cesta 23; Ana Bučar, polnikova vdova, 33 let, Svabičeva 15; Amalija Jar, občinska uboga, 60 let; Stanislav Zagorec, sin zavirača, pol leta, Močilno; Franc Volhar, žel. vlakovodja, 40 let, Resljeva 25; Josip Skaza, obč. revež, 42 let, Celje; Josip Senica, delavec, 25 let, Dolnji kot pri Dvoru; Marija Možina, čevljarjeva žena, 58 let, Gosposvetska 12; Andrej Krajc, župnik, 60 let, Bohinjska Bistrica; Stefanija Rus, hiš. mizar-skega pomočnika, poldrugo leto, Zagorica pri Stični.

N. p. v. m.

Mala kronika

★ Razpisana nagrada za najboljšo skladbo. Filharmonična družba v Ljubljani razpisuje nagrado 15.000 Din za najboljšo skladbo, ki je napisana za veliki orkester in zbor event. še soliste (suila, kantata itd.). Skladbo je treba vložiti do 1. maja 1931. pri Filharmonični družbi v Ljubljani. Pogoji so sledeči: Pravico do udeležbe pri tekmovanju imajo vsi komponisti jugoslovanske narodnosti, živeči tudi izven meja naše kraljevine. Skladba mora trajati brez presledka najmanj 30 minut in mora biti še neizvajana. Tekst naj bo originalno jugoslovanski in literarne vrednosti. Skladba mora biti s črnilom čitljivo pisana, tekst v latinici, na ovojju skladbe naznačeno geslo, v zaprti kuverti pa priloženo avtorjevo ime.

★ Pelletico svojega obstoja bo praznoval dne 10. maja t. l. pevski zbor Slovenskega učiteljskega. Je to razmeroma zelo kratka doba, katero moramo pa prav posebno ceniti, ako vpoštevamo, da so člani tega zbora raztreseni po celi Dravski banovini in prihajajo na skušnje od vseh strani v Ljubljano v prostih dneh, ki jih jim dovoljuje itak težki učiteljski poklic. Če to upoštevamo, moramo biti tembolj hvaležni Učiteljskemu zboru za njegovo kulturno delo.

Ali ste že član Podpornega društva »Providentia« v Ljubljani, Tavčarjeva ulica 5/II, ki nudi trgovcem, obrtnikom, posestnikom in drugim samostojnim osebam visoke datjave ob boleznih, nezgodah in smrti? Prosta izbira zdravnikov. — Nizki prispevki. — Prospekti proti pošiljavi 3 Din v znakah.

Kdor si želi nabaviti

aluminijasto, emailirano sivo ali modro kuhinjsko posodo, naj se pred nakupom iste obrne na tvrdko z zelezino

STANKO FLORJANČIČ
LJUBLJANA SV. PETRA CESTA 35

Točna in solidna postržba!

To hvalečnost mu pokažemo najlepše s tem, ako v obilnem številu posetimo njegov koncert, ki bo v Ljubljani v soboto, 10. t. m. Vstopnice v Matični knjigarni po običajnih koncertnih cenah.

★ Tako je prav! Z vlakom, ki je odbil obema ponesrečencema v Trbovljah glavi, se je peljalo tudi nekaj ljubljanskih naročnikov »Slovenca« in »Slovenskega lista«. Ko so se ti vrnili v Ljubljano, so smatrali za svojo dolžnost, da na to nesrečo opozore uredništvu obeh listov, čeprav sta bili uredništvi o tem že informirani. Tako postopanje dela čast našim naročnikom in smo jim zato hvaležni.

★ Potovanje Nemcev v naša letovišča in na naše morje. Potniški urad dnevnika »Mittag« v Düsseldorfu, ki že več let organizira društvena potovanja v vse evropske države, je propagiral v svojem listu za letošnji prihodni društvena potovanja v našo državo. Javljene so do sedaj štiri skupine, od katerih pride prva k nam 9. maja. Pri organizaciji teh potovanj je sodelovala Zveza za tujski promet v Sloveniji. Gostje se bodo zadržavali nekaj časa na Bledu in v Ljubljani, nakar bodo odpotovali na naše morje. Drugo potovanje se bo začelo 31. maja, tretje 5. julija in četrto 6. avgusta. Doslej smo imeli večinoma goste iz Južne Nemčije, medtem ko bomo potom potniškega urada »Mittag« dobili prvokrat v večjem številu goste iz bogate zapadne Nemčije.

★ Praktični (usposobljenosti) izpiti se prično na drž. moškem učiteljski v Mariboru v ponedeljek dne 16. junija ob 8 zjutraj. Le popolnoma pravilno opremljene prošnje naj priso v roke komisiji uradnim potom vsaj do 5. junija. Posebna povabila k izpitu se ne bodo razpošiljala. Vse drugo bo razvidno od 8. junija dalje raz ene deske v vestibulu drž. moškega učiteljskega. — Predsednik izpitne komisije.

★ Pregled invalidov litjskega glavarstva (občin sodnih okrajev Litija in Vičnja gora) se bo vršil pri celjski okrožni komandi od 7. do 12. maja ob 8. uri zjutraj. Ker pa za nekatere invalide županstva ne vedo, naj bodo opozorjeni s tem, da naj se pred 7. majem zglašijo vsaki pri svojem županstvu, kjer prejema invalidnino, da dobi objavo za vožnjo.

★ Velika smrtna nesreča v Trbovljah. V nedeljo zjutraj sta se peljala z vlakom iz Zidanega mostu proti Zagorju železniški delavec Kmetič in zidarski polir Rudolf Spindler iz Maribora. Oba sta mola glavi iz odprlega vagona. Na ostrem ovinku za postajo Trbovlje jima je nasproti vozeči vlak iz Ljubljane razbil lobjanji. Služaj je preiskala uradna komisija, ki je odredila prevoz trupla v mrtvašnico v Trbovljah. Več o tej nesreči je poročal že »Slovenski list«.

★ Mednarodni nakaznični promet. Ministrstvo razglasa, da znaša največja vsota, ki se lahko pošlje po nakaznici v Avstrijo, 360 šilingov, na Nemško 220 mark in na Francosko 1350 francoskih frankov. Češkoslovaška še ni doslej določila maksimalne vsote, zato se praviloma po nakaznici v Češkoslovaško ne more poslati znesek, ki bi v naši valuti presegal 3000 Din. Prav tako ne smejo biti odkupne (povzorne) pošiljke (pisemske in pakotne) obremenjene z višjimi odkupnimi zneski kakor so zgoraj navedeni. Odkupna pošiljka iz naše države

v eno ali drugo zgoraj omenjeno državo pa ne sme presegati zneska 3000 Din. To pa ne velja za tiste odkupne pošiljke, pri katerih seodkupnina vplačuje na čekovne račune pri poštni hranilnici in njenih podružnicah. Pri takih pošiljkah je dovoljena, če so naslovljene v našo državo, najvišja odkupnina 5000 Din, če so pa namenjene v Avstrijo, na Nemško in Češkoslovaško, pa 1000 šilingov, 800 mark oziroma 3000 češkoslovaških kron. Nakaznični promet je uveden tudi z Alžirom in s francoskimi poštnimi v Aleksandriji in Port Saidu (Egipt) in sicer na isti način kakor s Francosko. V prometu z Nemčijo so dovoljena tudi odkupna vrednostna pisma in škatle z označeno vrednostjo.

★ Album Slovenije. »Putnik« v Ljubljani je izdal krasen album fotografij najlepših slovenskih krajev. S tem je storil veliko uslugo tujski propagandi za naše kraje. V albumu so res posrečene umetniške fotografije Ljubljane, Maribora, Celja, Bleda, Kranjske gore, Kamnika, Rogaske Slatine, Peričnika, naših planin, Pohorja, Kranja, Bohinjskega jezera, Škofje Loke, Dobrne, Vintgarja itd. Album dostojno predstavlja lepoto naše domovine in ga toplo priporočamo občanstvu.

★ Povratek ameriških izletnikov! V soboto zvečer 3. maja je odpotovala iz Ljubljane prva skupina 44 ameriških izletnikov, ki so se mudili v Sloveniji na obisku. Na kolodvoru so se poslovili od svojih sorodnikov, noseč s seboj najlepše spomine iz domačega kraja. Sloveči brzoparnik »Le de France«, ki odpluje iz Havre 7. maja, jih bo po najkrajši francoski progi povedel v novo domovino. Dragim povratnikom kliče: srečno pot in na zopetno svidenje v Jugoslaviji.

★ K vlogu v Goricanah smo prejeli še naslednje poročilo kot dodatek: Škoda, ki so jo napravili storilci, znaša 3.270 Din a ne 5000 dinarjev. V gostilni Možina sta bila ukradena dva bankovca po 10 Din in škatlja Vardar cigaret, Svinjskega mesa in klobas pri Možinu storilci niso ukradli lug. g. Novak ni streljal z revolverjem za storilci. Ludi škoda pri vlogu v trgovino Mrak in Kokalj v letu 1929 ni znašala 42.000 Din. Škoda pri vlogu v trgovino Kokalj 8. junija 1929 je znašala 6.580 Din. Škoda pri vlogu v trgovino Mrak Ane v Goricanah 1. novembra 1929 pa je znašala 7.500 dinarjev, oboja skupaj 14.800 Din. Krivci navedenih tatvin pa so že izsledeni v osebah Z. Antona in B. Ivana, ki sta oba v preiskovalnem zaporu dežel. sodišča v Ljubljani. Pri njih najdeni predmeti so bili ukradeni v trgovinah Mrak—Kokalj.

★ V Službenih novinah št. 100 od 3. maja t. l. je objavljen »Zakon o konvenciji o civilnem sodnem postopanju«, dalje »Pravilnik o honorarju odvetnikov na ozemlju belgrajskega apelacijskega sodišča«, »Pravila o vodstvu fonda solnine, ki jo morajo plačevati privatni učenci, če delajo izpit na srednjih šolah«, »Pravilnik o splošnem redu v finančnem ministrtvu« in »Izpremembe ter dopolnitve o navodilih o pristojnosti za posle resora ministrtva trgovine in industrije«.

★ V Uradnem listu kraljevske banske uprave dravske banovine št. 58 od 3. maja t. l. je objavljen »Rodbinski pravilnik za člane kraljevskega doma kraljevine Jugoslavije«, dalje »Zakon o ureditvi selitve oseb, ki izgube zaščito po dosedanjem zakonu o stanovanjih«, »Popravek k naredbi o pobiranju občinskih davčnin in doklad v mestu Ljubljani« in »Pravilnik o službenih razmerjih, ustanavljanju mest in prejemkih banovinskih uslužbencev dravske banovine«.

★ Kako in kaj fotografiramo? Fotografija zavzema v življenju kulturnega človeka izredno važno mesto. Razširjenost fotoamatstva, ki se je povzpelo v zadnjem času do tako visoke stopnje, imamo za navadit predvsem napredku moderne tehnike in kemije, ki omogoča z razmeroma enostavnimi sredstvi doseči tudi manj izveženemu fotoamaterju uspele posnetke. Kljub temu zapadejo leti preprosto popolnoma nerazumljivim napakam, katerih posledica je, da vane krivdo na material, ki ga uporabljajo; toda povsem krivično! Le pomankljivo znanje in poznavanje vseh foto-kemičnih procesov je vedno vzrok neuspehov. Pokazati in razložiti vse te nedostatke je namen ponovnemu poučnemu predavanju gosp. Karla Koraneka iz Dunaja, znanega odličnega fotografa, katerega lepe slike smo imeli že opetovano priliko v Ljubljani občudovati. Opazujemo vse fotoamatere in ljubitelje fotografske umetnosti na to predavanje, ki se vrši pod okriljem Turistovskega kluba »Slaša«, dne 8. t. m. ob 20 v veliki dvorani hotela »Union«. Vstopnice, ki so brezplačne, dele vse fotografe in drogerije v Ljubljani.

★ Za mesec junij priporoča Jugoslovanska knjigarna našim cerkvenim zborom: Ekel M. A.: Pridite molimo! 12 evharističnih napevov za mešani zbor. Part. 24 Din, glasovi po 5 Din. — Faist d. r. Anton: Op. 20. Dvanajst cerkvenih pesmi za mešani zbor. Part. 20 Din, glasovi po 4 Din. — Förster Ant.: Op. 73. Litanijske prev. S. J. za ljudsko pelje. Partitura 6 Din. — Grum Ant.: Litanijske in odpevi v čast prev. Sren Jezusovemu za mešani zbor. Part. 14 Din. — Kimovec dr. Fr.: Oče naš. 12 obhajilnih pesmi za mešani zbor. Part. 20 Din, glasovi po 6 Din. — Pogačnik Ivan: Slava prev. S. J. 10 pesmi za mešani zbor. Part. 20 Din, glasovi po 6 Din. — Premrl St.: Cerkevni moški zbori. 40 Din. — Premrl St.: Slava Brezmadežni. Zbirka mešanih moških in ženskih zborov. Vez. 40 Din, broš. 30 Din. — Sattner p. Hugolin: Slavospevi prev. S. J. Za mešani zbor. Part. 25 Din, glasovi po 5 Din. — Sattner p. Hugolin: Ognjišče ljubezni. Osem pesmi na čast prev. S. J. Za mešani zbor, soli ali orgle. Part. 30 Din, glasovi po 5 Din.

★ Za gorsko tekmo Koenigsaal—Illovič na Češkem so prijaviteli 4 Mercedes, ki so najbolj priljubljeni, posebno Carraciola na Mercedes. Skoro vsa nemška vozila in motorna kola teko zopet na preizkušnih Continental-obročih. Dirka se vrši 11. maja.

★ Kolo jugoslovanskih sester v Dolnji Lendavi priredi na »Materinski dan«, to je 11. maja t. l. ob 15 v hotelu »Krona« proslavo z igro »Sivilja Klara« in drugimi točkami, na katero cenjeno občinstvo uljudno vabi odbor.

★ Nosečim ženam in mladim materam pomore naravna »Franz-Josef«-grenčica do urejenega delovanja želodca in črev. Glavni zastopniki novodobnega ženskega zdravilstva so preizkusili »Franz-Josef«-vodo v premnogih slučajih kot brezizjemno naglo, zanesljivo in brez bolečin učinkujoče sredstvo. »Franz-Josef«-grenčica se dobiva v lekarnah, drogerijah in specerijskih trgovinah.

DARMOL
čokolada za odpiranje

Ljubljana

Kaj bo danes?

Drama: Zaprt.

Opera: Boheme, Red B.

Lekarne: Nočno službo imajo: Dr. Piccoli, Dunajska cesta 6 in Mr. Bakarčič, Sv. Jakoba trg 9.

Sluga

Sluga se takoj sprejme, eventualno s stanovanjem, v trgovini Kette, Ljubljana.

Le-ta mali oglas, ki je izšel v nedeljski »Slovenca«, je bralo v nedeljo bog ve koliko ljudi. Vsa tista armada, ki že na vse zgodaj prihaja pred table »Slovenec«, pred tiskarno, na Miklošičevi cesti, na šentpeterski mežnarji, na Jegličevi cesti, v oknih konzuma na Kongresnem trgu, na Tržaški cesti: ni se razknila nočna megla, res je, maj je, ali ob 6 zjutraj je še vedno mraz, ti ljudje pa že prihajajo brat »Slovenec«. Komaj nekaj ur je od tega, kar je iz razsvetljene tiskarne stopil v noč zadnji urednik, stavec so že vsi odšli, le še pri rotacijskem stroju so strojni in v ekspeditu. Raznašalke hodijo s kupi sveže tiskanega časopisa iz tiskarne, pri tablah pa so že prvi čilanci; taki, ki ne zmorejo dveh dinarjev za list. Če ju imajo v žepu, ju krčevito tišče za zajtrk in kosilo vred; taki, ki jim ni prvi pogled namenjen na uvodnik, politično ali lokalno senzacijo, temveč na rubriko »Službo dobe«. Brezposelni so prvi čilanci »Slovenca«. Koliko jih je bilo, ki jim je le ta mali oglas v »Slovenca« vzbudil plaho upanje: »Morda bo sedaj?«

Oglas je izšel v nedeljo, tedaj je bila Kettejeva trgovina zaprta.

Danes na vse zgodaj pa se jih je zbrala množica pred trgovino na Aleksandrovski cesti: »Morda bo trgovec prav mene izbral?« si je mislil vsak ter vztrajal in se ni ustrašil ogromne konkurence skoro stotine prosilcev. Med temi so bili mladi fantje in starejši možje, vsak nemo motreč druge in premišljujoč, kako bi se prvi prerinil v trgovino, ko se ob 8 popoldne. Bili so med njimi taki, ki so nekoč vršili boljše službe, ki so morda sami ukazovali slugam, pa zopet taki, ki se jim v življenju še nikoli ni posmejala sreča.

In se jim tudi sedaj ni. Zakaj prišel je trgovec in sporočil: »Službo sluga sem oddal že večeraj!«

Vsem prosilcem se je upanje na mah podrl. Počasi so se porazgubili. Jutri, jutritrjem in vse prihodnje dni pa bodo zopet prihajali pred »Slovenca« table brat: »Službo dobe...« Da, da, ko bi bila ta rubrika v vseh listih sveta prav dolga, rubrika »Službo iščejo« pa sploh neznana, morda bi ljudje tedaj drugače živeli.

○ Samaritanski tečaj, ki ga priredi krajevni odbor Rdečega križa v Ljubljani v sodelovanju z rešilnim in gasilskim društvom, se začne v torek 6. t. m. ob 6 zvečer v Mestnem domu. Kdor se je prijavil, naj pride ob tej uri k prvemu predavanju.

○ Katchetsko društvo in ljubljanska »Solidaritase« se snideja prihodnjo sredo, dne 7. maja, ob petih popoldne v posvetovalnici v Jugoslov. tiskarni. Poročal bo g. prof. Alfonz Levčnik o vzgoji značaja.

○ Zadušnica za akad. slikarjem Fr. Sterletom. V ponedeljek, 5. maja, se je vršila v Frančiškanski cerkvi slovesna maša zadušnica za pokojnim slikarjem Fr. Sterletom. Te žalne slovesnosti se je udeležilo mnogobrojno občinstvo, med katerim smo opazili veliko število umetnikov in zastopnikov naše inteligence, kar priča, kako cenjen je bil Sterle kot umetnik in čistan kot človek v vseh krogih naše javnosti. Tako so se poslovili njegovi prijatelji in znanci od njega, ki je našel tako pravično svoj prežgodnji grob v daljni tujini. Trač posebna zahvala gre č. gg. očetu franciškankom za brezplačno cerkevno žalno slovesnost, predvsem g. župniku in patru Blažu, akad. slikarju, ki je celebriral mašo zadušnico. Istotako vsem prijateljem, znancom in zastopnikom, ki so počastili spomin našega umetnika iskrena hvala. — Društvo »Probudna«.

○ Posnemanje vredno. Pretekli teden umrla upokojena učiteljica Gusti Kolnik, je zapustila vse svoje znatno premoženje Društvu učiteljc za fond »Doma učiteljice«. Ves čas, odkar obstoja društvo, je bila njegova zavedna članica in ena prvih pobornice za pravice učiteljice. Njen velikodušni čin bodi učiteljicam moralna vzpodbuda k stanovski solidarnosti. Ker so bile njene poslednje misli posvečene nam, tovarišicam, zahteva čut pijetete, da se te tudi me spominjamo in se po možnosti udeležimo maše zadušnice, ki bo v šentpeterski cerkvi v četrtek dne 8. t. m. ob sedmih zjutraj. — Društvo učiteljice.

○ Tragedija mladega glasbenika. Ljudje, ki so večeraj popoldne hiteli skozi Gosposko ulico in po Dvornem trgu, so opazili mladega in silno zbežnega človeka. Ta je razburjeno govoril in gestikuliral. Prosil je ljudi, naj ga zaščitijo pred policijo, ki da ga preganja in krivati razne nesmiselnosti. Kmalu nato je prišel prisilni voz, v katerega so stražniki potlačili mladega človeka in ga odpeljali v umobolnico. Mladi človek je očividno blaznel. Je to 24 letni J. V. po policijskih pomočnikih, sicer pa dijak konzervatorija. Mladenec je bil namreč navdušen glasbenik in je strastno rad igral pozavno. Na tem instrumentu je dosegel že pravo virtuoznost. Bil pa je že dolgo bolan na ledvica in je m. m. užival dietično hrano. To mu je bilo zelo težko, ker je bil mladisti velik revež. Vendar sta se Glasbena Matica in pa konzervatorij za mladeniča brigala in sta mu preskrbela razne ugodnosti podpore in celo sem in tja majhen zaslužek. Tudi stanovanje mu je bilo preskrbljeno, iz katerega pa se je moral kmalu izseliti — ker seveda nihče ni hotel poslušati njegove pozavne. Vse nadloge in pa slabo zdravje sta mladeniča zelo potrla. Znake blaznosti je prišel kazati že v soboto, večeraj zjutraj pa je ves čas begal v pisarno Glasbene Maticе noter in ven. Padel je pred ravnatelja celo na kolena in ga za božjo voljo prosil, naj ga zaščiti pred namišljenimi sovražniki. Komaj so ga potolažili, je že planil na cesto in uprizoril kar cel mal shod. Ljudje so seveda takoj opazili, da imajo opraviti z blaznežem. Mladenčica je res škoda zaradi njegovega muzikalnega talenta in vneze, ki jo je kazal. Je pa to tudi ena številnih žrtev prave duševne epidemije, za katero bolehalo v povojnem času bolj ali manj naši ljudje.

○ Američanka Miss Ellenor Cook priredi v Ljubljani jugoslovansko-ameriški večer v petek, dne 9. maja, ob 8 zvečer v dvorani Delavske »bornice na Miklošičevi cesti. Na programu

— PEGE —

odstrani takoj iz brez sledu "Creme Orizol"
Dobiva se v lekarnah, drogerijah in parfumerijah. Zalo-
ga: »Cosmochemia, Zagreb, Smilčičkova 23. Telefon 49-29

so narodne pesmi iz srednje in vzhodne Evro-
pe, stare ameriške in moderne jazz-pesmi. Med
drugimi poje Miss Cook tudi slovenske narod-
ne pesmi. Pred vsakim nastopom predava o
krasotah naše zemlje in vrši tako veliko pro-
pagandno delo za nas po Ameriki, za kar ji mo-
ramo biti jako hvaležni. Miss E. Cook je v
Ameriki zelo priljubljena, ima namreč vsako
leto do 140 nastopov. Za Ljubljano bo ta večer
posebno zanimiv. Vstopnice v Matični knji-
garni.

Utonil? Uradnika univerze g. I. P. so
včeraj pogrešili. Zadnje dni je hodil okrog ne-
navadno mračno razpoložen. Včeraj popoldne
pa so otroci opazili v Štepanji vasi nekega mo-
škega, ki je skočil v Gruberjev prekop, se bo-
ril z valovi, nato pa utonil! Orožniki so potem
našli na bregu aktovko, v kateri so bili neki
dokumenti pogrešanega. Zadevo preiskuje oro-
žništvo v Štepanji vasi.

Podreškovo truplo najdeno. Truplo po-
grešanega delavca Podreška iz barak pri Ko-
deljevem, ki je izginil na velikonočni ponde-
ljek, so včeraj popoldne potegnili iz Ljublja-
nice v Mostah. Truplo je priplulo na desni
breg Ljubljanice in bo najbrže pokopano na
pokopališču v Štepanji vasi.

Stavbne nasvete, načrte za novogradnje in
adaptacije. Tehnično biro »Tehnac, Ljubljana, Mest-
ni trg 25/I. Telefon 25-80.

Maribor

Minister L. Radivojevič v Mariboru. V
nedeljo je prispel z brzovlakom iz Beograda v
Maribor — incognito — minister prometa Laza
Radivojevič. V družbi s tamkajšnjim ob-
mejnim komisarjem J. Staničem si je ogledal
delavnice drž. železnice; nato pa si je v
avtomobilu ogledal mesto ter se vrnil z večer-
nim brzovlakom v Beograd.

Svečano odlikovanje 28 poštinih usluž-
bencev se je vršilo kakor je poročal včerajšnji
»Slovenski list« v nedeljo na glavni pošti.
Odlikovani so bili sledeči uradniki z redom
sv. Save V.: F. Irgolič, L. Vodopivec, I. Sagina,
J. Savrič, M. Kumer, I. Firbas, F. Zupančič, L.
Košena, F. Čuš, M. Zemljik, B. Ranc, M. Bern-
nard, P. Maroh in E. Pipan. Z zlato kolajno sta
bili odlikovani od uradnic R. Šnen in I. Pavlič.
S srebrno kolajno so bili odlikovani sledeči
poduradniki: V. Kanc, A. Filipič, F. Presnik,
J. Zele, M. Božičev, A. Petanec, F. Belec, J. Ko-
lar, F. Jesenko, M. Gratiš, J. Bibjanec in F.
Šerbec.

Križi in težave komunarine finančne po-
litike. S sprejetjem proračuna za l. 1930. se je
zdelo, da so odstranjene vse finančne zapreke,
ki bi utegnile onemogočiti neoviran razvoj
mestnega gospodarstva. Sedaj pa so se naknad-
no pojavile težave (stanarina učiteljem itd.),
ki ogrožajo proračunsko ravnovesje in ki se
bržčas ne bodo dale drugače premostiti kakor
z uvedbo uvoznine oziroma užitnine, ki je bila
že svojčas na vidiku. V mestnem knjigovodstvu
se že delajo tozadevni načrti, ki pridejo v krat-
kem v razpravo v finančnem odseku.

Glasbene prireditve so v Mariboru do-
kaj riskantne. Tudi ob sobotnem Matičnem kon-
certu se je to iznova posvedočilo. Z redko po-
žrtvovalnostjo in vztrajnostjo je ravnatelj
Hladek-Bohinjski skupno z matičnim
učiteljskim zborom pripravil in nastudiral Dvo-
čakovskega »Mrtvaškega ženina«. Ob obojestrans-
kem dopolnjevanju in uglašenosti so abso-
lvirali svoje partije zbor in orkester, zlasti pa
solisti Mezetova, Gostič in p. Kolb, ki
so v skladu s svojim slovesom odveli posamez-
ne solovske speve. Med gojenci je brez dvojbe
precej talentov, ki bodo izolani ter izvežbani
šoli in učiteljem v čast in ponos. Mariborsko
občinstvo pa bi lahko malo več cenilo umetni-
ška prizadevanja prirediteljev in s častnejšo
udeležbo vzpodbudno ter priznajo vplivalo na
nastopajoče gojence.

Oddaja restavracije na Mariborskem
otoku. Interesenti se vabijo, da oddajo pravil-
no kolkovane ponudbe na mestnem magistratu
v roke g. župana najpozneje v soboto, dne 10.
t. m. ob pol 12. uri. Ponudbi je priložiti potrdi-
lo o kaveji v znesku 10.000 Din, ki jo je vpla-
čati pri mestni blagajni. Ponudbe pod 30.000
dinarjev, kakor tudi prekasno vložene prošnje
se ne bodo upoštevale. Mestna občina si pri-
držuje pravico, oddati restavracijo brez ozira
na višino ponudene najemnine. Restavracija se
odda v najem za dobo treh let. Pojasnila se
dobe pri mestnem gradbenem uradu, Franči-
škanska 8, soba št. 5.

Klub slov. kat. akad. starešinstva ima
drevi ob 20 v dvorani Prosvetne zveze svoj
redni mesečni sestanek. Polnoštevilno!

Uradne ure pri tukajšnji glavni carinar-
nici so od včeraj naprej od pol 8 do pol 13 in
od 16 do 18; ob sobotah od pol 8 do pol 14. ure.

Cercle français. Jutrišnji mladinski več-
er v Vesni s pričetkom ob 20. uri obsega sle-
deči spored: 1. Ah, vous dirai-je, Maman; Je
suis un petit garçon itd. — otroške pesmi; —
2. Cendrillon — pravljica v verzih; — 3. J. Mas-
senet: Thais, méditation in A. Mauriac: Sérénade
espagnole — gosli in glasovir; — 4. B. Go-
dard: Vénitienne (glasovir); — 5. Guétry, Da-
layrac in Paër (pevske točke); — 6. Maitre
Pathelin, starofrancoska šolajgra o prevaranem
odvetniku. Prijatelji francoskega jezika in kul-
ture iskreno vabljeni.

Na novo izdane obrtne pravice. V mese-
cu aprila so dobile obrtno pravico sledeče tvr-
dke: M. Štiper, prevažanje tovorov, Ejfjaveva
6; A. Maver, trg. s papirjem, Tržaška 1; K. Jur-
kovič, trg. s poljedelskimi stroji in drugimi
poljedelskimi potrebščinami, Dravska 10; J.
Mandil, trg. z deželnimi pridelki, Prešernova
19; F. Posteržin, sejarstvo, Kolodvorska 3;
T. Šelčko, trg. z mešanim blagom, Aleksan-
drova 71; I. Benezik, mesar, Glavni trg; K.
Prah, pletar, Tržaška 3; inž. K. Glaser, stavbe-
no podjetje, Trdinova 18; M. Peršuh, sejar-
stvo, Gosposka 2; M. Kolar, sejarstvo, Stross-
majerjeva 5; I. Vežjak, sejarstvo, Rotovski
trg; Terezija Copetti, sejarstvo, Vojašniška
11; V. Kubiš, sejarstvo, Smetanova 23; M.
Pichler, strojno pletenje, Koroska 34; V. in M.
Barešič, trg. z avtomobili itd., Trg Svobode 6;
M. Stadler, trg. z mešanim blagom, Tržaška 64;
A. Svenežnik in Elizabeta Ogrizek, sejarstvo,
Ob železnici 12 in Židovski 8; A. Zoratti, trg. s
slikami, Stolna 5; A. Mitrovič, trg. agentura in
komisija, Magdalenska 24; P. Žurga, sejar-
stvo, Kopališka 18; J. Korosec in J. Hohl, mo-
distinja, Slovenska 10; J. Weiland, izdelovanje
cementnih izdelkov, Koroska 52; dr. H. Boc-
cher, izdelovanje kemičnih izdelkov, Jurčičeva
6 in A. Jeremic, šivilja, Aleksandrova 16.

Kriminalni uradniki predstojništva mest-
ne policije v Mariboru želimo svojemu tovari-
šu okoliškemu nadzorniku policijskih agentov
Janku Goršiču ob priliki premetitve iz Mari-
bora v Ljubljano obilo sreče na njegovem no-
vem službenem mestu.

Na delovnem trgu. Zaposlitev dobi preko
tukajšnje posredovalnice dela: 5 vinčarskih in
majarskih rodbin, 15 hlapcev, 9 pastirjev, 3
kamnoseki, 2 opekarska mojstra, 6 sodarjev,
1 kolar, 1 točilec, 1 vrtnar, 1 klepar, 1 pečar,
1 slašičar, 1 natakcar, 15 zidarjev, 2 hotelska
kuharja, več učencev (vrtinarske, kleparske,
kovaške, sodarske, mizarske, čevljarke, kro-
jaške, pekarske in slikarske obrti), 27 kuharic,
20 služkinj, 3 sobarice, 3 postrežnice, 2 varuški,
3 vzgojiteljice, 2 natakcarici, 1 blagajničarka za
restavracijo, 2 gospodinjini in 3 tovarniške de-
lavke.

Posledica neprevidne vožnje. Na drž.
mostu je povozil kolesar Konrad Raner posest-
nico Franciško Mikl iz Pobrežja, ki je zado-
bila pri padcu težke poškodbe na glavi. Pri tem
se je razbila večja količina jaje ter raztreslo
precej žita, ki ga je Miklova nesla v kofari
na trg. Na mestu nesreče se je takoj nateplo
obilo radovednega občinstva.

Brezposelnost na mariborskem delovnem
trgu označujejo sledeče številke: od 1. januar-
ja do 3. maja je iskalo dela pri tukajšnji po-
sredovalnici dela 3053 oseb in sicer 2039 moških
in 1014 ženskih; 1955 službenih mest je bilo
prostilih, delo je dobilo 1358 oseb (717 moških
in 641 ženskih), odpotovalo jih je 241, odpadlo
pa 763.

Celje

Dijaška predstava. Marljiva dijaška orga-
nizacija »Svile« priredi v soboto, dne 10. maja ob 8
zvečer v gledališki dvorani Narodnega doma pred-
stavo Shakespeareove drame »Macbeth«. V ta na-
men dijaški sami obiščejo nekatere hiše z vstopni-
cami. Priporočamo jih ljubiteljem dijaštva in njega
idealnega stremjenja. Dobile pa se bodo vstop-
nice seveda v soboto zvečer pri blagajni tudi.

Nedelja v celjskem gledališču. Maribor-
sko gledališče je že v soboto zvečer odigralo za
abonente dr. Novačanovega »Hermana Celjskega«,
ki ga je v nedeljo popoldne ponovilo. Sobotni pred-
stavi je prisostvoval tudi avtor odvetnik dr. Nova-
čan, ki je prejel krasen venec celjske mestne ob-
štine, dva lepa sopka in še nekaj, pa je bilo v pa-
pir zavito. Mariborčanom se je poznalo, da so se
potrudili in da so stvari posvetili mnogo študija.
Kljub temu predstava ni užjala. Zlasti nosilec glav-
ni vlog — se zdi — niso bili kos pretežki nalogi.
»Herman Celjski« je ena naimočnejših slovenskih
dram, ki stavi na igravca silne zahteve. Le Vero-
niki je Kraljeva dorastla in je postavila zares div-
ni lik naivne Deseške. Prav tako Eneja Silvij, ki je
to pot v Celju prikrival pokazal, da razpolaga ne le
s simpatičnim organom, temveč tudi z lepimi izraz-
nimi sredstvi. Herman gospoda Skrbniška je preveč
očitoval igravčev glasovno napako, pa radi tega
kljub mestoma silni mišični igri ni mogel učinko-
vati. Na splošno smo pogrešali vse premalo no-
tranje igre. Scenarija je bila slogu primerna in
efektna. Nedeljska predstava je za sobotno močno
zaostajala. Publiko je bilo obakrat mnogo. V ne-
deljo zvečer so pa peli Parmove »Carissime Amato-
re« v Razbergerjevi režiji. Opereta očituje topel
Parmov muzikalni slog in je bilo v gledališču obilo
zadovoljstva, posebno na dijaškem stojšču.

Ljubljanska borza v letu 1929

Včeraj popoldne se je vršil dobro obiskan
V. redni občni zbor ljubljanske borze za blago in
vrednote.

Uvodoma je predsednik g. Ivan Jelačin ml. po-
zdravil navzoče, ki so zastopali 95 članov borze od
163, zlasti pa namestnika borznega komisarja po-
močnika fin. ravn. Franja Bajčiča ter se spomnil treh
umrlih borznih članov. Po ugotovitvi sklepčnosti
občnega zbora je poudaril, da je blagovni promet
lani po količini narasel, po vrednosti pa padel radi
nazadujočih cen lesa in žita. Lesna borza v Ljublja-
ni si je pridobila ime in stalno klijento, kar velja
deloma tudi že za žitno trgovino. Manj živahno je
efektno tržišče, kjer za posamezne papirje (razen
za državne) ni dosti zanimanja. Devizni promet se
suče okoli 1 milijarde Din. Razveseljiva je ugotovi-
te, da poslovanje borznega razsodišča raste. Poslu-
žujejo se ga ne samo naši gospodari, ampak tudi
bližnje inozemstvo. Za ta razvoj gre zahvala prav-
nemu tajništvu in vsem gg. razsodnikom. V finanč-
nem pogledu je omeniti, da je borza lani odplačala
vse dolgeve in se je njeno premoženje znatno po-
večalo.

V imenu finančnega odbora je poročal g. ravn.
Jos. Gogala. Iz njegovega poročila posnemamo, da
so lani dohodki borze narasli od 0.77 na 0.81 milij.
Din. Največ dohodkov daje razsodišče: 0.34 milij.
napram 0.29 milij. v letu 1928. in kurtaža pri de-
viznih kupitvah (0.31 milij. Din). Stroški so znašali
lani 0.56 milij. Din (1928 0.5 milij. Din). Čisti pre-
bitek znaša 0.28 (0.19) milij. in se je torej lani čisto
premoženje borze povečalo od 0.31 na 0.59 mi-
lijonov Din.

Nato je občni zbor soglasno odobril bilanco in
podelil razrešnico borznemu svetu.

Pri nato vršilih se volitvah so bili soglasno

IZKAZ O STANJU NARODNE BANKE

Z dne 30. aprila (Vse v milij. Din; v oklepajih
razlike napram izkazu z dne 22. aprila 1930). Aktivna:
Kov. podlaga 377.1 (—3.7), tečajna razlika 1637.2
(—5.8), posojila: menična 1.077.3, lombardna 232.8,
skupaj 1.310.2 (—2.9), račun začasne zamenjave 177.9
(—1.9); pasiva: bankovci v obtoku 5.221.0 (+83.5),
račun začasne zamenjave 177.9 (—1.9), drž. terjatve
368.0 (—178.8), obveznosti: žiro 1.394.3, razni raču-
ni 161.1 skupj 1555.4 (+81.6); ostale postavke ne-
izpremenjene.

Občni zbor Pokojninskega zavoda za name-
ščence v Ljubljani se vrši 31. maja ob 10 v sejni
dvorani magistrata; med drugim je na dnevnem
redu določitev zneska za podporo vdovam z otroki
za leto 1930 po § 2. pravilnika o drag. dokladah,
nadalje je vnesen predlog načelnosti za boljše
valorizacijo premij do meseca decembra 1929 in
izprememba pravilnika o draginskih dokladah in
stavbna akcija.

Konkurz je razglašen o imovini Jarca Antona,
posesnika in trgovca v Malih Duliš št. 9; prvi zbor
upnikov 17. maja, oglasiti se je do 10. junija; ugo-
tovitveni narok 24. junija. — O imovini Komerciale,
trg. d. d. v Zagrebu (glavnica 0.05 milij. Din; druž-
ba ust. 1921 je stopila koncem 1926 v likvidacijo,
pa je bila sredi 1927 preklicana, lani pa se je re-
organizirala).

Radio Zagreb, d. d. izkazuje v l. 1929 6.756
Din čistega dobička, dočim je v l. 1928 znašala iz-
guba 0.25 milij. Din. Družbi je uspelo znižati dol-
gove od 0.8 na 0.7 milij. pri glavnici 0.5 milij. Din.

izvoljeni (deloma ponovno, deloma nanovo) v bor-
ni svet: Karel Čeč, Ivan Jelačin ml., Mihovil Per-
kovič, Viktor Meden in ing. Vladimir Remec, v fi-
nančni odbor Josip Gogala, Ivan Gregorec, Anton
Kralj, dr. Miroslav Lukan in Janko Jovan, v razso-
dišče pa: Oskar Ebenspanger, Drago Gorup, Ernest
Hieng, dr. Franc Loreto, Josko Majaron, Viktor
Naglas, Anton Pauli, dr. Ernest Rekar, Anton Ro-
žina, Rudolf Rozman, Fran Rus, Anton Soršak in Jo-
sip Urbančič.

Nato je predsednik zaključil uspešni občni zbor.

PROMET.

Devizni promet je znašal lani 978.7 milij. na-
pram 953.8 milij. Din v letu 1929. Največji je bil
v novembru 103.5, najmanjši v februarju 58.65 milij.
Les in oglja je bilo zaključeno lani 2797 va-
gonov v skupni vrednosti 16.9 milij. Din (1928
2475 vag. za 20.8 milij.), žita 342.75 vag. za 8.2 milij.
(1928 331.75 vag. za 10.26 milij.), sena 8 in pol vag.
za 0.06 milij. (1928 9 vag. za 0.04 milij.).

RAZSODIŠČE.

Število novih pravi pri borznem razsodišču
je znašalo lani 1534 (1928 1278) za skupni znesek
8 (7) milij. Din, najvišja terjatev je bila 0.15 (0.3)
milij. Din. Postopanje je trajalo od vložitve do raz-
glasitve sodbe ali sklenitve poravnave do 8 dni v
214 primerih, 8—14 dni v 774 primerih, od 14 dni
do 1 meseca v 225 primerih. Nad 1 mesec je tra-
jalo v 119 slučajih in sicer v slučajih, kjer je bila
vročitve tožbe težavna (odklonitev sprejema tožbe
po pošti) ali pa v svrhu izvedbe kaknega dokaznega
sredstva. Največ so bili kot razsodniki zaposleni:
Heinrihar Fran, dr. Ciril Pavlin, Pauli Anton in
Soršak Anton.

Borza

Dne 5. maja 1930.

DENAR

Devizni promet je bil danes srednji, največ
ga je še bilo v devizah Dunaj, Praga in Berlin. Ra-
zen Dunaja so bili tečajni čvrstejši.

Ljubljana. (V oklepajih zaključni tečaji.) Am-
sterdam 2276.6, Berlin 1848.25—1951.25 (1849.75),
Bruselj 788.94 bl., Budimpešta 988.50 bl., Curih
1005.90 bl., Dunaj 795.44—798.44 (796.94), London
274.45—275.25 (274.85), Newyork 56.385—56.585
(56.485), Pariz 220.85—222.85 (221.85), Praga 167.06
—167.86 (167.46), Trst 296.44—298.44 (296.44).

Zagreb. Amsterdam 2272.52—2278.52, Berlin
1848.25—1951.25, Bruselj 788.94 bl., Budimpešta
986.75—989.75, Curih 1004.40—1007.40, Dunaj 795.44
—798.44, London 274.45—274.85, Newyork 56.385—
56.585, Pariz 220.95—222.95, Praga 167.06—167.86,
Trst 295.335—298.335. — Skupni promet brez kom-
penzacije je znašal 5 milij. Din.

Belgrad. Amsterdam 2273—2279, Budimpešta
987—990, Berlin 1848.25—1951.25, Curih 1004.40—
1007.40, Dunaj 795.44—798.44, London 274.15—
275.25, Newyork 56.385—56.585, Pariz 220.95—
222.95, Praga 167.06—167.86, Milan 295.25—297.25.
Belgrajska borza jutri radi pravoslavnega
praznika ne postuje.

Curih. Belgrad 9.1275, Amsterdam 207.65, Ate-
ne 6.70, Berlin 123.175, Bruselj 71.955, Budimpešta
90.20, Bukarešt 3.08, Carigrad 2.45, Dunaj 72.775,
London 25.0875, Madrid 63.75, Newyork 516.10, Pa-
riz 20.255, Praga 15.20, Sofija 3.74, Trst 27.055,

Rezilca

GILLETTE

so zanesljivo vredna

denarja, ki ga zanje izdaste.

Gillette

Varšava 57.85, Kopenhagen 138.10, Stockholm 138.6,
Oslo 138.10, Helsingfors 13.

VREDNOSTNI PAPIRI

Današnji trg drž. papirjev beleži promet le v
vojni škodi, ki se je uvrstila, in v 7% posojilu drž.
hip. banke po slabšem tečaju. Drugi papirji so
ostali neizpremenjeni. Med bančnimi papirji je sla-
bejša Narodna banka, med industrijskimi pa se je
uvrstil Guttman.

Ljubljana. 8% Bler. pos. 97 bl., 7% Bler. pos.
86 bl., Celjska 160 den., Ljublj. kred. 120 den., Pra-
štediona 905 den., Kred. zavod 170 den., Vevče 132
den., Stavbna 50 den., Sešir 105 den., Ruše 270—
280.

Zagreb. Drž. pap.: 7% inv. pos. 87.25—87.75,
agrari 51.25 den., vojna škoda ar. 425.50—426, kasa
425.50—426 (426), 6. 426—426.75, 12. 429—430 (430,
429.50), 8% Bler. pos. 96.25—97.25, 7% Bler. pos.
85—85.50, 7% posojilo Drž. hip. banke 83.625—84
(83.75). Bančne delnice: Ravna gora 75 den., Hrvat-
ska 50 den., Katolička 33—38, Poljo 58—59, Kredit.
96—100, Union 196—197 (196), Jug 81—82, Ljublj.
kred. 120 den., Medjunarodna 60 den., Narodna
8600—8640 (8650), Obrtna 36 den., Praštediona 900
—905, Elna 150—160 (155), Srbska 178—182, Ze-
maljska 145—148, Industrijske delnice: Impex 40—
60, Nar. sum. 21—35, Guttman 167—170 (165—
167.50, 170), Slavelski 70—74, Slavonija 200, Danica
110—115, Pivara Sar. 150—185, Drava 267 den., Se-
čerana Osijek 360—370, Nar. mlin. 20 den., Osj. ljev.
170 den., Brod. vag. 110 den., Union 110—145, Vev-
če 128 den., Isis 28 den., Ragusa 440 den., Jadri-
plov. 505 den., Trboveljska 470—475 (470).

Belgrad. Narodna banka 8670—8680, 7% inv.
pos. 86.75, agrari 54—55, vojna škoda 429—432, 7.
436.75, 7% pos. Drž. hip. banke 84.25—85.75.

Dunaj. Podon.-savsko-judran. 94.05, Wiener
Bankverein 18.75, Creditanstalt 51, Escomptegesell.
169, Aussiger Chemische 194, Alpine 32.15, Trbo-
veljska 60.10, Kranj. ind. 39.75, Prager Eisen 148.75,
Rima Murany 93.05.

Les

Na ljubljanski borzi je bil zaključen 1 vagon
tramov. Tendence neizpremenjeno mlačna.

Povpraševanje je za 2—3 vagone desk smreka-
jelka 18 mm 16—40 cm, media min. 25 cm, za jelov
okrogel les 2.50—8 m, za trame 11-11, 11-18, 18-18,
od 4—10 m, za jelovino 13—16, 12-12, 15-15, 18-24
in 24-24 2—8 m, za hrastovino 30-30 3 m, nadalje
za jelovino različnih dimenzij, za 10 vag. bukovih
drv, za bukovu metlišča 27-27 mm 1.30, 1.40, 1.50 m,
za deske smreka-jelka 18 mm, od 16 cm naprej, za
vsako množino smrekovih kratke, za 2—3 vag. smre-
kovih remeljnov 3—6 m, 70-70, 80-80, 80-100, 80-120,
100-120, za 1 vag. smrekovih desk 4 m, 16, 18, 20,
25 cm, 25 mm, za večjo množino filerjev 8-8 do
11-13.

Ponudbe pa so sledeče: 1 vag. bukovine nar.,
1 vag. letov smreka-jelka 30-60 mm 4 m, 1 vagon
plohov iz bele bukovine 60 mm, od 17 cm naprej,
od 1 m naprej, jesenovi hlodi, od 30 cm srednj., pre-
mera 2.10—2.60 m, od 4 m dalje, javorjevi plohi 26
do 33 mm, od 2 m dalje, od 16—17 cm srednje ši-
rine naprej.

Žito

Položaj na svetovnem žitnem trgu je docela
neizpremenjen, notacije skoraj stalne. Isti položaj je
tudi pri nas. Promet je srednji, mlini krijejo svoje
potrebe le sporadično; vendar ni opaziti velike po-
nudbe s strani producentov, niti od trgovcev.

V Ljubljani so notacije neizpremenjene.

Novi Sad. Koruza bač, sr., gar., ladja Dunav
92.50—95, ban., ladja Bega, Dunav 87.50—90, moka
bač. Og. 332.50—342.50, Og. 330—340, št. 2 295—305,
št. 5 235—245, št. 6 165—175, št. 7 115—125, št. 8
80—90. Vse ostalo neizpremenjeno. Promet: 66 va-
gonov pšenice, 1 vagon ovsa, 16 vagonov koruze,
14 vagonov moke, 1 vagon otrobov. Tendence slaba.

Budimpešta. Tendence slabša. Promet srednji.
Pšenica maj 20—20.20, zaklj. 20.02—20.04, jun. 20.20
—20.36, zaklj. 20.25—20.26, okt. 19.08—19.27, zaklj.
19.13—19.14, rž maj zaklj. 10.35—10.40, okt. 12.06—
12.20, zaklj. 12.16—12.18, koruza maj 11.85—11.45,
zaklj. 11.44—11.50, jul. 11.55—11.63, zaklj. 11.50—
11.61, tranzit maj 10.77—10.80, zaklj. 10.78—10.80
jul. 11, zaklj. 10.90—10.95.

Živina

Dunajski goveji sejlem. (Poročila tvrdke Edv.
Saborsky & Co., Dunaj.) Danes je bilo prignanih
na svobodni trg 1761 goved, od teh iz Jugoslavije
163. Na kontumacnem

100letnica prepovedi sežiganja vdov

Letos je preteklo sto let, kar so Angleži prepovedali sežiganje vdov v Indiji.

Moti se, kdor misli, da je bila ta strašna šega v navadi samo pri Indijcih. Med divjaki je zelo razširjena vera, da se življenje po smrti prav nič ne loči od zemeljskega življenja, da mrtvi torej potrebujejo hrano, obleko, pohištvo, orodje in orožje. Vse te reči so zato dajali mrtvim v grobove. Logičen razvoj te vere privede do tega, da mrtvim niso dajali s seboj samo pravkar navedenih reči in njegovih domačih živali, ampak da so mu tudi hoteli omogočiti, da je razpolagal s človeško družbo in službo. Zato tudi sežiganje žen, sužnjev in prijateljev. Sežiganje žen umrlih pri prebivalcih Ognjene dežele, pri Andaman- cih, Avstralcih in Tasmancih ni bilo v navadi, ker niso imeli nobenega pojma o življenju po smrti. Pač pa so opazili ta običaj pri naprednejših narodih Polinezije, prebivalcih otokov Fidži in večkrat tudi pri manj barbarskih prebivalcih otokov Tonga, v Ameriki pa pri Chinookih, Karaibih in Dakotih, v Afriki pri aarodih v državi Kongo, pri obrežnih zamor- cih in posebno pri zamorcih rodu Dahome.

Pogosto so pobili vojne ujetnike, da bi v posmrtnem življenju služili kakemu umrlemu. Zulu so pobili služabnike kralja. Zamorci so pomorili kraljeve evnuhe, da bi v drugem življenju služili njegovim ženam.

Obrežni zamorci so zastrupili ali obglavili nje- gove najbolj zaupne služabnike. Na otokih Fidži so žrtvovali najboljšega prijatelja gla- varja, da ga spremlja v drugo življenje.

Pri naprednejših narodih v Ameriki so vse mogoče preskrbeli za bodočo udobnost mrtvih. V Mehiki so ubili duhovnika vsakega glavarja, da je na drugem svetu lahko oprav- ljal verske ceremonije. Pri Indijcih Vera Paz so, če je glavar umiral, pobili vse njegove sužnje, da so šli pred njim na drugi svet in pripravili hišo za svojega gospoda. Seveda so take dalekosežne priprave za udobnost mrtve- ga na drugem svetu povzročile strašno preli- vanje krvi. V Peru so ob smrti nekega gla- varja na njegovem grobu sežgali nad tisoč slu- žabnikov in priležnic. Ta strašna navada iz- haja iz želje, da bi pokojnega preskrbeli s tem, kar mu je bilo drago v življenju, in da bi njegovi bližnji v posmrtnem življenju trajno skrbeli zanj in mu stregli.

Žena na vrednosti svojega življenja in svoje osebnosti prav nič ne izgubi, če postane vdova. Njena osebnost se tudi po smrti so- proga lahko dalje razvija in služi družini in človeški družbi. Pred sto leti v Indiji izdana prepoved sežiganja vdov ne pomeni samo konca grozne in barbarske navade, marveč tudi priznanje vrednosti osebnosti žene radi nje same.

Katoliški zavodi v Ruanda-Urund

V Astridi, novi prestolici Ruanda-Urundi je msgr. Classe od belih očetov, apostolski vikar Runada, slovesno blagoslovil temeljni kamen za šolske zavode usmiljenih bratov iz Ganda. — Guverner ozemlja Ruanda-Urundi je položil temeljni kamen ob navzočnosti Mu- singa, kralja Ruanda in Mwambutsa, kralja Urundi, administratorjev ozemlja Nyanza in Astrida, brata Gabriela, delegata generalnega superiora usmiljenih bratov, mnogih belih očetov, ki so prišli iz bližnjih misijonov in ob navzočnosti usmiljenih bratov. Tudi vsi Evropejci iz Astride so bili navzoči, da bi dokazali bratom svoje simpatije. — Slavnost se je vršila ob velikanski udeležbi plemenit- tašev in ljudstva. Zbranih je bilo čez 10.000 ljudi. — Popoldne se je na velikem trgu v Astridi vršila domača slavnost, svojevrstna v zgodovini Ruanda: Plesalci rodov banyar- wanda in barundi — dva naroda, ki sta se smrtno sovražila — sta se mirno bližala, in iz- vajali so ples v eleganci in navdušenju. Fan- fara malega semenišča iz Kabgayi je s svojim sodelovanjem pripomogla k lepšemu uspehu te ljudske slavnosti. — Usmiljeni bratje se bodo predvsem posvetili srednješolskemu pouku. Šolski pouk se otvori že v l. 1931. Progresivno bodo usmiljeni bratje, ki jih je sedaj pet po številu, organizirali srednjo šolo, en oddelek za uslužbence in sinove plemenit- tašev, en oddelek za mizarje in kovače in en oddelek za kmetijstvo. — Učenci bodo prebi- vali v posebnih za to pripravljenih hišicah in sicer po trije skupaj v eni teh hišic. Poročeni učenci pa bodo imeli posebno hišico zase in svojo družino.

Ta ustanova v vikarijatu Ruanda-Urundi obeta zelo veliko uspehov na polju misijon- ske civilizacije.

Katolik-profesor univerze v Tokiju

Prvič se je dogodilo, da je medicinska fakulteta na univerzi v Tokiju podelila naslov profesorja tujemu zdravniku. Mož, ki je bil s to častjo odlikovan, je dr. Herman Grauert iz Yokohame, vnet in goreč katolik. Rodil se je na Japonskem, kjer je bil takrat njegov oče nemški gen. konzul v Yokohami. Dr. Grauert je študiral v Nemčiji, visokošolske študije je izvršil v Monakovem, kjer je dosegel tudi do- ktorat. nakar je študiral tropične bolezni na

inštitutu v Hamburgu. L. 1924. se je vrnil na Japonsko, da bi se tam ustanovil in posvetil svoje življenje bolnikom in znanstvenemu raz- iskavanju.

Dr. Grauert ni samo izvrsten zdravnik in odličen profesor, ampak je tudi goreč apostol. Kot ravnatelj katoliškega sanatorija sv. Tere- zije v Šičiragahana v bližini Kamakure se ze- lo zanima za misijonsko delovanje, zlasti pa vrši lepo nalogo s tem, da brezplačno zdravi in skrbi za revne prebivalce tamkajšnjega misijona.

Glavni krivci kazniške katastrofe v Columbusu pred sodiščem. — Guverner v Columbusu zaslišuje glavne obdolžence, ki so zakrivali smrt 318 jetnikov.

Vlak zavozil med delavce

V soboto popoldne se je pri Hannovru pripetila težka železniška nesreča. Brzovlak Köln-Leipzig je med postajama Rheda in Gü- tersloh zavozil med tri delavce, ki so delali na progi. Vsi trije so bili takoj mrtvi.

Med postajama Rheda in Gütersloh so zadnje dni izvrševali nekatera popravila na progi. V soboto opoldne, ko je bilo za ostale delo končano, so ostali na progi še trije de- lavci, da končajo popravila. Neki paznik je imel nalogo, da da znamenje v slučaju, če se

Novi berlinski papežev nuncij Orsenigo pri Hindenburgu. Nuncij Orsenigo zapušča palačo drž. predsednika, kjer je izvršil nastopni obisk in izročil svoje poverilne listine. Msgr. Orsenigo bo, kakor njegov prednik nuncij Pacelli, doyen berlinskega diplomatskega zbora.

bliža kak vlak. Ko se je v smeri od Gütersloha bližal tovorni vlak, je dal paznik signal in delavci so skočili, ne da bi se ozrli na drugo stran, na drugi tir. V tistem trenutku pa je iz nasprotni strani pridrvel vlak s hitrostjo 90 kilometrov in sicer po tiru, na katerem so se nahajali delavci. Preden so se ti zavedli nevarnosti, jih je že podrla lokomotiva in jih razmesarila pod seboj. Strojvodja je še za- slišal strašen krik nesrečnežev in je takoj ustavil vlak.

Železniško osobe se je trudilo nad pol ure, da je spravilo razmesarjena trupla iz- pod vlak. V vlaku samem pa so se, ko so izvedeli za strašno nesrečo, odigravali strašni prizori.

oblekel v njeno obleko. Če ne bi detektiva iz- javil, da je videl skočiti iz vlaka mladega moža, bi detektiv gotovo ne postal pozoren nanj in ga najbrže ne bi izsledili. Ta dvojni umor je v Chicagu povzročil ogromno razbur- jenje.

Tardieu - poznavalec Amerike

Gospod Tardieu, bivši francoski mini- strski predsednik, velja kot izborni pozna- valec Amerike. Spisal je celo knjigo o Ame- riki. In ljudje, ki pišejo knjige, morajo že nekaj znati. Gospod Tardieu je svoj sloves znal izborni izkoristiti. Kadarkoli je bil v preteklih letih na Francoskem govor o Ame- riki, so vedno vprašali Tardieua za njegov strokovnjaški svet. Nekega dne je bila v ne- kem pariškem salonu zbrana družba politi- kov, ki so z zanimanjem ogledovali sliko, ki je predstavljala odkritje Amerike po Ko- lumbu. Tudi Clemenceau, stari tiger, je bil navzočen. Tiho je opazoval umetnino, ne da bi trenil, in si je natančno ogledal vse obraze, ki so bili na sliki. Končno je zmajal z glavo. »Ne!« je dejal Clemenceau. »Ta slika je zgo- dovinsko netočna. Gospodje, jaz re- ne mo- rem na sliki najti Tardieua!«

Radio

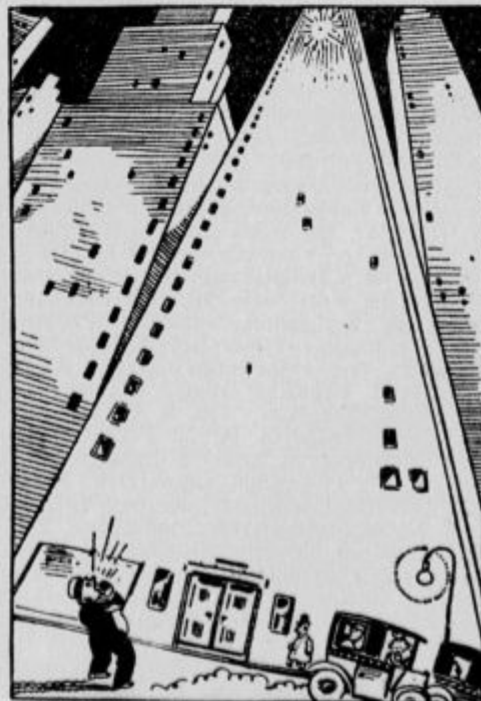
Programi Radio-Ljubljana:

Torek, 6. maja: 12.30 Reproducirana glasba. — 13.00 Časovna napoved, borza, reproducirana glasba. — 13.30 Iz današnjih dnevnikov. 17.30 Koncert Radio-orkestra. 18.30 G. Vekoslav Bu- čar: slovanstvo in sokolstvo. — 19.30 Dr. Stan- ko Leben: Italijansčina. 19.30 Dr. Preobražen- sky: Ruščina. — 20.00 Prenos iz Zagreba: Ti- jardovič: Splitski akvarel, opereta. — 22.00 Ča- sovna napoved in poročila. — 22.15 Koncert Radio-orkestra.

Drugi programi:

Sreda, 7. maja:

Belgrad: 17.30 Duo koncert na violino in kitaro — 19.30 Prenos iz opere v Brnu: »Zapiski iz mrtvega doma«, opera (Junaček) — 22.15 Koncert ra- dio kvarteta. — Budapest: 12.05 Koncert radio kvarteta — 17.30 Koncert 19.10 Klavirski koncert — 20.10 Koncert ogrskih narodnih — 21.25 Za- bavna glasba. — Dunaj: 16.00 Koncert orkestra — 17.35 Mozartove klavirske sonate — 20.00 Večer pesmi in arij. — Milan: 20.30 Večerni koncert or- kestra — 21.00 »In gigolo d'Ali«, komična opera. — Praga: 19.30 »Zapiski iz mrtvega doma«, opera. — Langenberg: 20.00 Večerni koncert — 21.00 Ve- sela sreda. — Rim: 17.30 Popoldanski koncert or- kestra — 21.02 Veliki koncert. — Berlin: 20.30 »John D. erobert die Welt«, slušna igra. — Toulouse: 19.00 Orkestralni koncert — 19.30 Koncert solistov — 20.25 Pesmi. — M. Ostrava: 16.30 Koncert or- kestra — 19.30 »Zapiski iz mrtvega doma«, opera kp. Junaček.

Prijetnosti nebotičnika. »Halo, halo! Jaz ne bom mogel pravočasno priti k večerji — dvigalo se je pokvarilo.«

Otvoritev turkestarsko-sibirske železnice. Tur- kestarski kmetje so prijezdili na svojih volih in obdovajali lokomotivo, ki je še niso videli. Nova železnica je dolga 1000 km in so morali premagati ogromne težave, preden so jo zgradili.

Jesenice

Gasilci. Prva nedelja v preplem maju in pa še Florijanova nedelja je na Jesenicah potekla v pridnem pomladanskem razpoloženju. Pri jutranjem cerkvenem opravilu so družbeniki Apostolstva mož skupno pristopali k mizi Gosposdovi. Ob osmih se je svete maše na Savi udeležila celokupna tovarniška požarna bramba, s svojim načelnikom Karolom Luckmannom na čelu. Pri tej priliki bodi tu omenjeno, da tovarniška požarna bramba dobi v kratkem svojo zastavo. V župni cerkvi pa sta se ob desetih zbrali gasilni društvi Jesenice in Hrušica.

Promenadni koncert. Ob enajstih dopoldne je poleg hotela »Triglav« gobja Krekovega prosvetnega društva priredila prvi letošnji promenadni koncert. Spored koncerta je bil zelo zanimiv ter privabil obilo na glasbo vnetih jesenčanov. Dirigiral je mojstrsko godbeni kapelnik g. Repinc.

Požar. Okolu enajstih dopoldne pa je na jeseniškem kolodvoru nastal požar. Lokomotive so pričele brlzigati ter klicati na pomoč in železničarji so hiteli od vseh strani. Spretni železniški uslužbenci so goreči vagon izranžirali ter po kratkem času ogenj ugasili. Smrad po ožganem olju pa se je še dolgo širil po Jesenicah.

Turisti. Cele trume Jesenčanov, kakor tudi okoličanov, pa so ta dan preizkušili svoje ude, so li še zmogni turisti ali ne. Med drugimi izletniki so bili ta dan tudi gojenci salezijskega zavoda iz Zagebrega. Toda, ti pa niso prišli samo na izlet in nad narcise, pač pa tudi na nogometno tekmo. — Dijaški športni klub Javor, kakor se zove, je igral proti Bratstvu Jesenice. Igra je končala z 5:3 v prid Zagrebčanov, polčas 2:2. Gojenci so igrali izvrstno. Tudi Bratstvo je bilo dobro razpoloženo.

Slovenjgradec

Florijanova proslava. Gasilna društva iz Slovenjgradca, Starega trga in Pameč so proslavila svojega patrona s tem, da so se skupno udeležila slovesne službe božje, ki jo je daroval ob 10 dopoldne č. g. Škerl za vse umrle žlane teh društev. Po službi božji pa se je vršila kratka domača proslava v hotelu Balkan. Gasilna društva iz Smartna, Turške vasi, Legna in Golavabuke so se udeležila skupne službe božje v Smartnem.

Tovarna kos je proslavila svojega patrona s tem, da je, kakor vsako leto, šlo vse delavstvo z lastnikom tovarne na čelu v procesiji od tovarne v cerkev Troblje, kjer se je ob 10 vršila sveta maša zadušnica za vse umrle delavce te tovarne. Ob petih dopoldne so se vsi delavci zbrali v gostilni Eicholzer, kjer jih je lastnik tovarne primerno pogostil. Omeniti je treba, da, odkar je lastnik te tovarne g. Köllner Karel, imajo delavci vsako leto ta dan prosto in obhajajo svoj praznik na enak način kakor letos, kar je posnemanja vredno.

Za davico je obolela 17letna kontoristinja Minka Debelak. Oddana je bila v bolnišnico.

Kamnik

Meščanska korporacija je dobila pred kratkim nove statute. Komisar za agrarne operacije je takoj razpisal volitve že na podlagi novih statutarov. Začelo se je živahno volilno življenje, ki je naše upravičence močno prišlo. Korporacija mora rešiti in izpeljati v prihodnjih letih važne gospodarske nahte, posebno pereče je vprašanje ceste oziroma železnice iz Stahovice v Kamniško Bistrico. Pri takšni gospodarski ustanovi volilni boj niso preveč koristni, posebno če gre boj bolj za osebnosti kot za gospodarska vprašanja.

Vplivni upravičenci so to nevarnost čisto pravilno ocenili ter zastavili ves svoj vpliv, da se doseže sporazum za novi odbor. Sledili so številni sestanki in razgovori. Popoln sporazum sicer ni bil dosežen; a ker je ogromna večina upravičencev podpirala sporazumno listo, manjšina sploh ni mogla vložiti svoje liste, radi česar je volivna bitka odpadla v smislu statutarov. V novem gospodarskem odboru so gg.: Dr. Vidic Franc, načelnik; Koželj Maks, podnačelnik; ostali odborniki: Lap Anton, Cerar Anton, Homar Tomo, Možina Vinko, Zargi Makso, Kramar Miloš, Schlegl Viktor; v nadzornem odboru so pa gg.: dr. Benkovič Ivo, Sadnikar Jos. Niko, Debevec Rudolf, Petek Ivan, Klemenčič Josip.

Prepričani smo, da bo novi odbor pod vodstvom g. dr. Vidica krepko prijel za delo in ustvaril meščanski korporaciji, a s tem tudi našemu mestu lepšo bodočnost.

Moste pri Ljubljani

V nedeljo je imela občinska uprava sejo. Po prečitanih zapisnikih prejšnje seje, so prišla na vrsto poročila odsekov, ki so bila vzeta na znanje. Inž. Klopčar je predelal načrt za kanalizacijo. Po njegovem načrtu bi bili stroški kanalizacije manjši, poleg tega bi pa bile kanalizirane še nekatere ulice, ki niso bile v prvotnem načrtu. Župan je predložil Klopčarjev načrt v pregled banki upravi.

Odobren je bil nakup avtomobila za škropljenje cest. Izvoljen je bil odbor za zgradbo zavetišča. Načrti za zgradbo se bodo prenašali v toliko, da bo kopališče, ki je po načrtu zasnovano samo za prebivalce zavoda, povečano, da ga bodo posejali tudi drugi. Tako bo ustrezno potrebi po javnem kopališču.

Soglasno je bil sprejet predlog župana, da se ustanovi za našo občino lastno zdravstveno okrožje (zdravstvena občina).

Ob tem predlogu je vzniknila misel Zdravstvenega doma v občini Moste in se je naročilo županu, da vstopi v stik z merodajnimi krogi ter dogovori z njimi vse, kar je potrebno za ustanovitev Zdravstvenega doma.

Zivahna, a zelo stvarna je bila debata o priklopnosti naše občine k ljubljanski. Povod je dala prošnja za priklopitev, ki je bila poslana na banko upravo. Od tedaj, ko je bila poslana vlojena, se je v Ljubljani marsikaj spremenilo in želja po priklopnosti ni več tako živa. Navajali so se razlogi proti priklopnosti pa tudi za priklopitev. Končno je občinska uprava z ogromno večino pokazala, da si priklopitev ne želi. Ker se želja po priklopnosti iz raznih vzrokov goji zlasti v krogih državnih nameščenecv in upokojenecv, je občinska uprava sklenila, da se ministrstvo naprosi, da pride v I. uradniški razred ves policijski okoliš Ljubljane, ker vo preživljajne in stanovanjske razmere v vsem policijskem okolišu enake.

Občina bo posledje pobirala sama občinsko užitino. Zaradi tega bo nastavila dacerje.

Da ne bo treba hoditi tukajšnjim gospodinjam na živalski trg v Ljubljano, bo v kratkem odprt živilski trg pri moščanski šoli, drugi pa v Središki ulici v Zeleni jami. Tako bodo gospodinje doma dobile — tako vsaj upamo! — posledje živila ceneje kakor v Ljubljani!

Iz serije „Školski pisci“

(17. zv.: Izbor dubrovačkog pesništva, 156 str., priredil Svetozar Matić, 18. zv.: Vojislav J. Ilić, Odabrane pesme, str. 116, priredil Predrag Karalić, izdaja Gece Kon, cir., Beograd 1930.)

Naše srednješkolske čitanke za narodni jezik so prostorno omejene in prav radi tega vsebujejo le z večjo ali manjšo skrbjo in srečo v eni knjigi zbrane cvetove narodne in umetne književnosti dotičnega naroda. Pesem je še sorazmerno lahko podati v potrebnem antološkem duhu, posebej lirsko. Pa tudi z epiko ni velik križ. Daleč raskantnejše in težje izvedljivo pa je vprašanje reprezentativne prozne književnosti. Ta oddelek v vseh čitankah, naj je še tako obširen in karakteristično izbran, niti izdaleka ne predstavlja ne kvalitativno ne kvantitativno onega, kar danes že imamo napisanega v lepi književnosti (v prozi), po drugi strani pa ne more zadovoljiti potrebe še tako slabo razvitega dijaka. Naša šola pa mora iti napredno za tem, da program maturskega jezika kolikor mogoče razširi in metodično izpolni.

Ta razširitev programa je mogoča na več načinov. Prvi in najpotrebnejši vir dijakove izobrazbe je in mora biti poleg učnih knjig šolska knjižnica. Naše srednje šole jih, kolikor mi je znano, po veliki večini imajo. Ali drugo vprašanje je, kaj je v njih in kako se njihov duhovni zaklad izkorišča.

Na srbskem in hrvaškem knjižnem trgu je do nedavna obstojal minus v izdajah naših klasikov, pa tudi novejših pisateljev, posebej onih, ki so pisali v drugi polovici minuloga stoletja. Svetovna vojska je uničila toliko in toliko stotisočev knjig in začetki je bilo treba vse iznova.

Ena najtežje dostopnih period je vsekakor doba dubrovačkih klasikov. Nekatera med njihovimi deli so potrebna tudi naši srednješkolski mladini. Pa jih do nedavna ni bilo mogoče dobiti v popularnih in cenah izdajah. Izdajala jih je Jugoslovenska Akademija v Zagrebu, S. Knj. zadruga in še nekatere druge založnice. Toda te izdaje so bile strogo znanstvene in težko dostopne. Dijaki so se v večini slušajeval morali omejiti na suho profesorjevo besedo, skoraj nikoli pa niso sami mogli poseči v izvor in zajeti umetnine do dna. Posamezni agilni profesorji (tudi nekateri vseučilišni) so začetili to potrebo in opazili minus v izdajah starejših književnikov. Našli so pod-

jetnega založnika Gece Kona, ki jim je žel v vseh ozihih na roko. Pred leti je začela pri njem izhajati cenena in praktična serija knjig s skupnim naslovom »Školski pisci«. Do danes je izšlo osemnajst zvezkov. Omenjam samo najvažnejše: antologija ženskih srbohrvaških narodnih pesmi; pa tudi slovenske so vmes (Jaša Prodanović), izbrane izdaje iz del Veselinovića (Bran. Mihajlović), M. Nenadovića (V. Corović), Karadžića (Lj. Stojanović), Zmaja Jovanovića (Jaša Prodanović), Obradovića (dr. Pavlović), ljubzenska lirika dubrovačkoga pesništva (dr. Pavlović), antologija srbske kritike (dr. Lj. Petrović) in še več drugega.

Še par besedi o zadnjih dveh (17. in 18. zv.) knjigah omenjene serije:

Dočim je »Izbor dubrovačkog pesništva« napolnjen z liriko, prinaša drugi krajše epske speve. Zastopani so Andrija Čubranović z maškeračnim »Jecupko« (Ciganka), Stjepo Đorđić »Der- viš«, Ignjat Đorđić »Suze Marinkove«, Vladislav Menčetić »Radonja«, Vlaho Skvardi »Mačuš i Cavalica«, Ivan Gundulić »Suze sina razmetnogac« in Ivan Bunić »Mandaljena pokornica«. Zadnji dve stvari sta po snovi svetopisemski. Knjiga je opremljena z veliko premajhnimi uvodi začetkom vsakega speva. Tudi komentar pod črto ni vedno zanesljivo popoln. Zelo potreben bi bil obširen celotni uvod, ki naj bi podal vsaj kolikor toliko reliefno skico dubrovačkoga pesništva.

»Odabrane pesme« Vojislava J. Ilića imajo za osnovo izdajo Ilićevih pesmi v dveh knjigah v »Srpski Knj. Zadrugi« (uredil Drag. Kostić). Na prvom mestu je lirika, ki je po kvantitativno zelo bomo zastopana. Razlog: šolska izdaja. Večino knjige zavzemajo manj zanimive epske pesmi Ilićeve, ki se zopet dele v vse mogoče podvrste. Na koncu knjige je siromahov komentar.

Za obe knjigi bi trdil, da sta — posebej še zato, ker sta namenjeni šolski mladini, ki bo morala po njih dobiti neki kolikor toliko zaokroženi pregled dotičnega pesnika ali književnosti — pre-površno in premalo komentirani. Doslej težje dostopnega materiala je v obeh dovolj, samo izlušten ni, kakor bi bilo želeli.

Beograd, 3. maja. 1930.

Tone Potokar.

Naše glasbene revije

»Pevce«, 3. in 4. številka, ima sledečo vsebino:

Življenjepis Andr. (Hrabroslava) Volarića, ki ga je spisal D. Doktorič. M. B. nadaljuje članek o slov. izreki, ki je za naše pevce izredno važen. Sledi vestnik P. Z., Volarićeva slika, kratak opis glasbene priloge, uredništvo-upravljanje opozarjajo na nekatere malenkosti. V glasbeni prilogi so pesmi: St. Premr — Kukavica, Mlinar-Cigale — Teče vodica, Vodopivec — Dobra žena in Premr — Pozdrav Gorenjski.

»Pevce« je bil lansko leto opešal in izgledalo je, da bo prenehal, kar so nekateri tuji listi že tudi sporočali, menda zato, ker ni izhajal samostojno. Letos pa se je osamosvojil in si odjel zopet svojo prvotno obliko. Iz raznih poročil posnemamo, da mu gre v gmohtem oziru trda. Kaj ne bi, vsi naši podobni listi se bore za obstoj. Izgleda pa, da se bo »Pevce« rešil, okreplil in vzdržal. Pevci po deželi bi ga izredno pograšli. Kratki življenjepisni sestavki pevcev ožare pesmi z novim žarom, poglobe njih zanimanje za produktivno stran in poživne smisel za razvoj naše pesmi. Zato so taki članki posebno koristni. Naslednji članek o izreki, ki jo obdelava tudi C. Gl., je praktičnega pomena in kaj nujen. Izgleda pa, da bo ta v resnici praktičen, poljuden, medtem ko je članek v C. Gl. teoretično znanstven. V glasbeni prilogi je začel »Pevce« zopet na tisto pot, ki je hodil po njej v prvi dobi svojega dela. Pesmi so vse vprek dobre, jedrnat in sodobne. Prva bo hvaležna snov za boljše zbor, druga je kaj mična stvarica v gladkem, skoro ljudskem tonu, ki jo bo zmogel vsak zbor. Mlinar-Cigale je pa oblekel prekmursko ljudsko Teče vodica... v pestro malo moderno formo, ki ne bo delala težav v zavedanju, ker je lahka inulatrično umerjena. Je prednasanje bo treba pretehtati. Ja za ljubka pesmica, vredna vsakega zbora in odra. Dobro razpoloženi skladatelj ponarodnelih »Zabe, V. Vodopivec je pa zagledal zopet »enoc, ki ne bo odpovedala. Tudi ta bo ponarodela, je tudi vredna tega. Sklepna Premrlova je zelo priprosta v melodiji in harmoniji, pa je ritmično zelo zanimiva. Menjavaj takta 2+4 je Bajuk v svoji knjigi: Mera v slov. nar. pesmi v več pesmah dokazal, Premr je že večkrat občutil in napisal. Dosledno ga je ubral tudi v tej pesmi, ki teče tako gladno, kakor da bi bila narodna.

S takimi pesmami bo naša reproduktivna plat v resnici obogatela, ker je vse dobro, krepko, zdravo.

Prilog se ne sme prepisovati, zato so pevcevm

Nedeljski sport

Prvenstvena sezona za leto 1929-30 je s tekmo Svoboda-Jadran, ki je končala s 2:2, končana. Iz naše tabele so razvidni vsi rezultati, ki so jih naši prvotni razredni klubi v borbi za prvenstvo dosegli. Ta zadnja tekma za prva mesta ni imela pomena, odločila je pa, kdo izmed teh dveh klubov pade v drugi razred. Jadran, eden naših najstarejših klubov, bo moral po več letih nazaj v drugi razred. Res, da je to moštvo v spomladu pokazalo lep napredek, je pa to vse premalo za ostanek v prvem razredu.

V Mariboru se je odigrala prva finalna tekma za prvenstvo Slovenije med Ilirijo in Mariborom. Ilirija je izgubila kakor so vsi pričakovali, vendar je rezultat 5:3 presenetil. Splošno se je računalo na pičlo zmago Maribora. Za to tekmo je bil določen

nevtralni sodnik, kluba sta se sporazumela za Fabrisa iz Zagreba. V soboto je pa Fabris odpovedal in tekma se je poverila sporazumno dr. Planinski, ki je obenem tudi tajnik Maribora. Take važne tekme bi moral na vsak način voditi sodnik, ki ni interesiran na nobenem izmed igrajočih klubov. Tako je pa cela pobuna v taboru belo-zelenih radi slabega sojenja. Nekaj je že pomagalo sojenje dr. Planiška, nekaj so pa zakrivali igralci sami, ko so precej popustili v drugi polovici. Sodnik je dopuščal neverjetne stvari. Ta tekma in sodnik naj bosta dobra šola, da mora tako važne tekme brezpogojno soditi nevtralec, ne pa tajnik kluba, ki se že več let bori za prvaštvo. Igra sama je bila lepa in sta pokazali obe moštvi precej znanja.

Prvenstvena tabela

Prvorazredni klubi	Stevilo tekem					Score	Točke	Mesto
	Hermes	Ilirija	Jadran	Primorje	Svoboda			
Ljubljanskega okrožja								
Hermes	S	2:7 0:3	5:1 4:1	2:2 1:5	2:0 2:1	8	4	III
Ilirija	7:2 3:0	P	2:0 4:2	2:1 2:2	5:2 7:0	8	7	I
Jadran	1:5 1:4	0:2 2:4	O	1:6 1:3	3:6 2:2	8	—	V
Primorje	2:2 5:1	1:2 2:2	6:1 3:1	R	10:0 4:1	8	5	II
Svoboda	0:2 1:2	2:5 0:7	6:3 2:2	0:10 1:4	T	8	1	IV

Ljubljansko gledališče

Drama:
Začetek ob 20 zvečer.
Torek, 6. maja: Zaprt.
Sreda, 7. maja: ZA LJUBEZEN SO ZDRAVILA. Red D.
Četrtek, 8. maja: PUSTOLOV PRED VRATI. Premijera. Red A.
Petek, 9. maja: VDOVA ROŠLINKA. Red E.

Opera:
Začetek ob pol 20 zvečer.
Torek, 6. maja: BOHEME. Red B.
Sreda, 7. maja: NORMA. Red D.
Četrtek, 8. maja: Zaprt.
Petek, 9. maja: ČRNE MASKE. Red C.

Mariborsko gledališče

Sreda, 7. maja ob 20: »ADIEU MIMI«, ab. B. Kup.
Četrtek, 8. maja ob 20: »CARICINE AMAZONKE«, ab. C. Kuponi.
Petek, 9. maja: Zaprt.
Sobota, 10. maja ob 20: »Koncert zagrebskega vokalnega kvinteta«, ab. C. Dramske cene.

Iz društvenega življenja

Krožek prijateljev Francije v Kranju objavlja svojim članom, da se vršita zaključni uri damskega in konverzacijskega tečaja g. prof. Prezija iz Ljubljane v petek, dne 9. maja, namestu obeh ur, ki sta odpadli v petek, dne 25. aprila, Obiskovalci, ki imajo izposojene učne knjige ali berila, naj jih pri tej priliki oddajo, če jih ne želijo odkupiti. — Dijaštvo se opozarja, da je v soboto, dne 10. maja, zadnji dan za vlaganje rešitev pri nagradnem tekmovanju.

Ljutomer. Prosvetno društvo v Ljutomeru uprizaro v nedeljo, dne 11. maja 1930 v Katoliškem domu priljubljeno ljudsko igro v 5. dejanjih »Pozna Pomladi«. Začetek ob pol 4. K mnogobrojni udeležbi vljudno vabi odbor.

Osrednje društvo nižjih poštinih in brzojavnih uslužbencev krajevna skupina Ljubljana. Slavnemu občinstvu vljudno naznanja, da priredi tudi letos, 6. veliko javno tombolo, zato se prosi slavno občinstvo za naklonjenost.

Čudežni Balzam

Vaš Radio Balzam sem preskusil s popolnim uspehom; zato Vas prosim po povzetju 25 lončkov za moje odjemalce. Spoštovanjem: Franc Mrak, čevljarski mojster, Hum na Sotli, Rogatec. — Rešite se tudi Vi: kurjih oces, bradavic, trde kože itd. Lonček 10 Din (predplačilo) ali 18 Din na povzetje, pošlje: R. Cotič, Ljubljana VII, Kamniška 10a. Vozi Čarmanov avto.

J.Maček

Ljubljana, Aleksandrova c. 12
v oblekah in površnikih
najcenejši.

Gozdna semena

Saša Staré
Mengeš

Dvokolesa
teža od 7 kg naprej

najlažjega in najmodernejšega tipa najbolj svetovnih tovarn. Otroški vozički od najprostejšega modela. Izdelujejo se tudi po okusu naročnika. Šivalni stroji, motorji pnevmatika, posamezni deli. Velika izbira, najnižje cene. Prodaja na obroke. Ceniki franco. »TRIBUNA« F. B. L., tovarna dvokoles in otroških vozičkov, LJUBLJANA, Karlovska c. št. 4.

ČOLČNI KAMNI?

Vsajdanje velike bolečine želodčnih kamnov so izginile z uporabo čaja The Salvat. Počutim se tako zdravo kot pred dvema letoma. Salvat bom priporočila vsakomur.

Jos. Janku, Bečica Jugoslavija.
Zahtevajte zanimivo brošuro o želodčnih kamnih, ki vam jo pošlje zaštetni glavni zastopnik za Jugoslavijo lekarna k Sokolu v G. Proche Brčko.

SALVAT-THE!

MALI OGLASI

Vaša drobna vrstica 150 Din ali vsaka beseda 50 par. Najmanjši oglas 1.50 Din. Oglasi nad deset vrstic se računajo višje. Za odgovor znamko! Na vprašanja brez znamke ne odgovarjamo!

Službe iščejo

Kmetiska dekle
poštena in zanesljiva — starejša — išče mesta kot pomoč gospodinj ali varuhinje k otrokom na deželo. — Naslov v upravi »Slovenca« pod št. 5148.

Sluga
vešč slovenskega in srbohrvaškega jezika, piše latinico in cirilico, želi mesto službe v trgovini ali kaj primerne. Ponudbe pod šifro »Zanesljiv« št. 5226.

Službodobe

Razpisuje se služba cerkvenika in organista v Dolenjem Logatcu. Ponudbe na župni urad.

Več pomočnikov
slikarskih in plesarskih, sprejme trdka F. & E. Remžgar — Kolodvorska ulica 18.

Čevljar, pomočnika
sprejme Joško Sedlar, Ljubljana, Hrvatski trg 4.

Več kroj. pomočnikov
in vajenca, se sprejme takoj, ki so zmožni boljšega dela za veliko in malo. Delo za uniforme in civil. Plača dobra, delo stalno in trajno. Ant. Vrbinc, krojaški atelje za uniforme in civil, Ljubljana, Vidovdanska c. 20.

Nujno se išče
za neko posestvo v notranjosti Srbije zanesljiv moški, ki se razume na živino (krave, prašiče in ovce) z ženo ali hčerko za domača dela. Starost okoli 30 let. Najraje mož in žena brez otrok. Postopek dober. Na posestvu sta mati in sin. Obrniti se je pisмено na gošpo Mitrovič, Novo Selo, Vrtnji.

Razpisuje se služba cerkvenika-organista v Beli cerkvi. Nastop s 1. junijem 1930.

Vajenke
za strojno pletenje sprejme takoj (hrana in stanovanje na željo) — Evg. Bonač, Strelška 24.

Učenca
s primerno šol. izobrazbo sprejme takoj trgovina meš. blaga Edo Požun, Trbovlje 1.

Pouk

Šoferska šola
I. oblast. konc. Camernik, Ljubljana, Dunajska c. 36 (Jugoavto). — Tel. 2236. Pouk in praktične vožnje.

Vnajem

Vogalni lokal
trgovsko pisarniški se na Miklošičevi cesti odda. — Poizve se: pisarna advokata dr. Frana, Miklošičeva cesta 4.

Trgovina
z mešanim blagom, dobro vpeljana, sredi vasi, z zelo obljudo okolico, na prometni točki, brez konkurence, 5 minut od kolodvora, se takoj odda v najem z vsem inventarjem pod zelo ugodnimi pogoji. Naslov v upravi »Slovenca« pod št. 5112.

Dva svetla lokala
z izloženim oknom, primerna za trgovino ali boljšo obrt. delavnico se odda (event. tudi s stanovanjem) na Krakovskem nasipu št. 10.

Mlin
navadni ali umetni, za kmečko mleto, na prometnem kraju, iščem v najem ali na račun. Ponudbe je poslati pod »Najemnika« št. 5231 na oglasni oddel »Slovenca« v Ljubljani.

Veliko skladišče
velika, zelo suha klet v bližini glavn. kolodvora in glavne pošte. Električna in vodovod, event. tudi plin, vse za majski termin. Istotam se odda tudi manjše skladišče in velika šupa. Dunajska cesta št. 31, II. nadst.

Mesarija v najem
v industrijskem kraju, na lepem prostoru ob cesti, se takoj odda neoženjenemu, na željo tudi stanovanje. Naslov v upravi »Slovenca« pod št. 5239.

Stanovanja

Star gospod
s služkinjo išče enosobno stanovanje s kuhinjo v bližini sv. Jakoba, stolnice ali Križank. Ponudbe na upravo »Slov.« pod šifro: »Star gospod«.

Duhovnik išče v sredini mesta za takoj ali pozneje

stanovanje

z dvema sobama, kuhinjo in ostalimi pritliklinami. — Cenj. ponudbe na upravo »Slov.« pod šifro »Kompletno stanovanje«.

Mirna stranka
brez otrok, išče dvosobno stanovanje s kuhinjo in pritliklinami v južnem delu mesta za avgust. — Ponudbe na upravo »Slovenca« pod šifro: »Miro-ljubnost«.

Posestva

Lokal
trgovski ali obrtni s prostornimi postran. prostori in polovico hiše, v zelo prometni ulici v Ljubljani, se takoj prodaja. Naslov pove oglasni oddel. »Slovenca« pod št. 5228.

Hiša
s trgov. lokalom, lepa, enonadstrop., mansardo, brez popravil, dvoriščno poslopje in velik vrt, pod ugodnimi pogoji naproday v Mariboru, Magdalenko predmestje. — Dopisi pod 400.000 na upravo »Slov.« v Mariboru.

Manjša hiša
z vrtom se vsled preselitve takoj prodaja. Ferdo Laznik, Radeče.

Naprodaj
je zaradi družinskih razmer takoj dobro dočla gostilna in trgovina

z mešanim blagom, v lepem kraju v Sloveniji. — Naslov se izve v upravi »Slovenca« pod št. 5247.

Hiša
hlev, skedenj z velikim vrtom, pripravno za kakega obrtnika, 3 minute od postaje, voda, električna zraven hiše, se prodaja za 50.000 Din. Zg. Duplje pri Trzinu št. 19.

Razno

Starejša vdova
bi se rada pridružila solidni in mirni starejši družini ali vdovi v vso oskrbo proti odškodnini. Posedujem tudi malo pohištva. — Cenj. ponudbe pod »Vdova« upravi »Slov.«

Kupimo

Kamnite plošče
za tlakovanje, stare, že rabljene, čeprav poškodovane, kupim. Naslov v upravi lista pod št. 5076.

Vsakovrstno zlato kupuje
po najvišjih cenah CERNE, juvelir, Ljubljana, Wolfsova ulica št. 3.

Glasba

Pianino
dobro ohranjen, ugodno naprodaj. Naslov v upr. »Slovenca« pod št. 5221.

Orgle-harmonije

izdeluje, popravlja — in uglašuje tudi klavirje po nizki ceni. Anton Dermič, izdel. orgel - Radovljica.

Prodamo

Puhasto perje
kg po 38 dinarjev razpošiljam po povzetju najmanj 5 kg. Potem čisto belo gosje kg po 130 Din in čist beli puh kg po 300 Din. — L. Brozović, Zagreb, Ilica št. 82. Kemička čistilnica perja.

Prodam bencin motor
(stabilni) 4½ KS in parni stroj 3 KS. Oba stroja sta v dobrem in za obrat zmožnem stanju. Cena, po dogovoru. Ogleda se pri Telban Francu, mizarju v Verdu pri Vrhniki, kjer se izve tudi cena.

Suhe hruške
tepke za žganjkuhu, se dobijo pri: Peter Šetina, Sevnica ob Savi.

Prvovrstno mleko
za otroke, na stroj molenjeno, odda oskrbništvu Fužine, p. D. M. v Polju. Dopisnica zadostuje.

Damsko kolo
ugodno naprodaj. Cena 1250 Din. — Naslov v upr. »Slovenca« pod št. 5256.

Ambi stroj
za izdelovanje cementne strešne opeke prodaja Ludovik Nouschak, Bosan. Dubica.

Osební auto
pedsedežen, malo rabljen, v dobrem stanju, prodam. Naslov pove oglasni oddel »Slovenca« pod št. 4976.

Delikatesna trgovina
vpeljana, z večletno namerninsko pogodbo, se vsled bolehnosti prodaja na prometni cesti v Ljubljani. Zelo lepi prostori in izložbe. Za uvesti še druge predmete. Potreben večji kapital. Samo resni kupci naj pišejo na upravo »Slovenca« pod »Resen kupec« št. 5065.

Dieselmotor
30 HP, se prodaja po ugodni ceni. Vprašati na upravo »Slovenca« pod »Dieselmotor« št. 4158.

Elektromotorje
transformatorje — razne stroje — elektromaterijal — aparate — popolnoma tovarniško nove iz zaloge bivše firme »Transformator«, prodaja po znatno nižnji ceni Vojnovič & Cie. Skladšče Ljubljana — Glince.

Tesan les
popolnoma suh, za takojšnjo uporabo pri stavbah, ima stalno v zalogi »Ilirija«, družba z o. z., Dunajska cesta 46, — tel. 28—20.

MESARSKI VOZ

prodaja Sebe Sivester, kovač, Dolgoše pri Mariboru.

Foto Holynski

Ljubljana, Dunajska cesta št. 6. — Solidno delo! Hitra postrežba!

Vezenje
nevestinih oprem, zaves, pregrinj, najceneje in najfinije Matek & Miček, Ljubljana, poleg hotela Štrukelj. — Entlanje, azuriranje, predtiskanje takoj.

Županstvom

Pločevinaste tablice točno po zakonu o imenih krajev in ulic in o oznamovanju hiš s številkami dobavlja po najnižjih cenah INŽ. GUZELJ Ljubljana VII., Jernejeva 5

Ravnotam velika zaloga Originalnih LUTZ-ovih peč in delavnica za železostrojarstvo. Telef. 3252

Šenično moko
najboljših mlinov nudi najceneje v celotni državi žita in mlevskih izdelkov A. VOLK, LJUBLJANA Resljeva cesta 24.

Pri zobobolu

zadostujeta dve kaplji v votli zob

ALGO

Ako Vas trga v zobeh radi prehlada, nadrgnite zobno meso in lice od zunaj z ALGO.

Bolečine takoj

V lekarnah in drogerijah 1 steklenica ALGE Din 16,—

AVINAL ozdravi pijančevanja!

Izdelek berlinskega lekarnarja Francka, je edino sredstvo, ki pa je zdravju neškodljivo; z njim morete odvaditi pijančevanje, ne da bi sami kaj vedeli zato. Polno zahvalnic ozdravljenih. Cena 220 Din. Razpošilja generalni zastopnik za Jugoslavijo: N. POPOVIČ — BEOGRAD, Kolarčeva 7

Naznanjamo z žalostnim srcem, da je naša iskreno ljubljena mama, stara mama, sestra in tašča, gospa

Marija Klander

vdova železničarja

dne 5. maja 1930, previdena s sv. zakramenti, v starosti 72 let, mirno v Gospodu zaspala. Pogreb draže rajnice bo v sredo dne 7. maja ob 15 iz mrtvaške veže Splošne bolnišnice na pokopališče k Sv. Križu. Ljubljana, dne 5. maja 1930.

Zalujoče rodbine: Klander, Bekš, Koščak.

Pogrebni zavod I. Gajšek, Vodmat.

Vsem sorodnikom, prijateljem in znancem naznanjamo tužno vest, da je umrl naš oče, brat itd., gospod

Anton Šuntajs

posestnik v Lokah

v soboto zvečer po kratki, a mučni bolezni, previden s sv. zakramenti za umirajoče in ves vdan v božjo Previdnost. Pogreb se je vršil v ponedeljek ob 4 popoldne. Sv. maša zadušnica se je darovala danes jutraj v farni cerkvi. — Priporočamo ga vsem, ki so ga poznali, v blag spomin. Trbovlje, dne 6. maja 1930.

Zalujoči ostali: Neža Šuntajs, soproga. Anton, sin. — Minka, sinaha. Jožko, vnuk.

Potrtega srca naznanjamo vsem sorodnikom, prijateljem in znancem, da je naša srčno ljubljena mati, stara mati, prababica, sestra, teta in tašča, gospa

ROZA GEYER ROJ. RUS

zasebnica

dne 4. t. m. po dolgem trpljenju, previdena s sv. zakramenti za umirajoče, v starosti 81 let, Božu vdano umrla.

Pogreb blage pokojnice bo v torek, dne 6. maja 1930 ob 5 popoldne iz mrtvaške veže, Vidovdanska cesta 9, na pokopališče k Sv. Križu.

V Ljubljani, dne 5. maja 1930.

Globoko zalujoče rodbine:

GEYER, KOSEC, JOCHER, RUS in ŠPACEK.

Mestni pogrebni zavod.

Maurice Constantin Weyer:

22

Človek se sklanja čez svojo preteklost...

V omotici so mi kolena začela odpovedovati pokorščino, tako da sem moral napeti vse svoje sile, da premagam nevarno čarovnijo teh besed in da ji ne podležem.

Z obupnim vzponom sem prišel zopet k sebi in se pognal z novo silo na svojo pot, kakor na beg pred tistima demoničnima besedama: fata mor — ne! Nočem več izgubiti ravnovesja in blebetati sam zase tiste zloge! Osredotočil sem svoje misli na zlogu »bes«. Da! Bes, bes, bes! To ima še nekaj smisla! Bes, bes! Gonja smrti nad ubogo živalico! Bes, bes, bes!

Moja volja je zmigala. Izza silnega jezca iz snega je rastel gozd, počasi, je vabil in se mi bližal. Torej ni fata morgana! Zdaj sem smel zopet izustiti to besedo, ne da bi vprizorili začarani zlogi svojega blaznega plesa. Gozd je bil gozd — in zdaj zdaj pridemo v njegovo zavetje.

Moral sem nevede zavleči svojo hojo, kajti čelni pes mi je stopil s prednjima tacama na dile, da sem se prekobrčil. Hipoma sem stal spet na nogah, otepal sneg, ki me je grizel v vrat in ušesa. Bodeča bolečina me je presunila: desno uho... prokle...! Desno uho mi je zmrznilo? Drgnil sem ga tako močno s svojo usnjeno rokavico, da so mi stopile solze v oči, in... prokleto! Gozd, sneg, vse — je utonilo. Moje oči so oledenele...

Poznal sem že tako nesrečo. Ni bilo povoda, da bi se razburjal. Snežna oslepitev je prirodna reakcija na pestro rjanje barv in na prerezko svetlobo. Nikdar še ni trajala pri meni delj ko nekaj minut.

Tipal sem nazaj in dotipal zmršeno, z ledeno skorjo prevlečeno dlako čelnega psa. Ni se repenčil, ko sem ga prijel. Bil je priljudnejši nego so običajno taki psi. To ne pomeni veliko: le toliko, da roki, ki ga je hotela pobožati, ni ravno odgriznil nekaj prstov, temveč pri tej priliki še nekoliko pomahal s svojim v ledeno palico spremenjenim repom. Pogladi sem ga po boku, ki mi je trepetal pod dlanko, in spoznal sem, da se je vprega, vsa izmučena, že vlegla v sneg.

Tedaj sem poklical Paula. Njegov odgovor je prišel iz čudne daljave. Njegove besede so bile kakor zmrznjene. Kričal sem v njegovo smer, da sem od snega oslepel, a da to ni nič hudega.

»Pridi sem — le naprej,« sem klical, »prevzameš vodstvo ti. Hodil bom za tvojimi sanmi ter se držal zanje...«

»Saj sem slep tudi sam!« je klavirno odvrnil.

Ko si se ustavil, sem pogledal naprej, pa je mahoma bilo, kakor da mi je svetloba izžgala oči.

»Ne premakni se z mesta! Poskusim priti do tebe!«

Posrečilo se mi je tudi obrniti se, čeprav sem pri tem poizkusu najprej telebnil ob tla. Nato sem tipal ob jermenju vprega nazaj, vsak čas pripravljen, da me naskoči eden izmed psov. Naposled sem otipal sani in še nato nekaj živega: Paula, ki je sključen v klopčič sedel na svojem tovoru. Potihem je ječal predse. Nagovarjal sem ga, naj zbere vse svoje sile

in naj vstane. Posrečilo se mu je, a pri tem sem jaz zopet padel in moral sem si odvezati smuke, da sem mogel vstati. Nato sem si jih spet pritrdil — še vedno slep. Le vrtinčaste sence se mvidel na svojih vekah — bele sence, da, same plesoče svetlobne pike — in omotica, grozna omotica...

»Kaj bova storila?« je ječal Paul.

Mislil sem, da je poglavitno to, da ne zmrznemo na mestu, zato sem mu predlagal, da se drživa za roke in tečeva okrog. Bo že šlo! In začel sem se smejati. Strašansko narejen je moral zveneti ta smeh, kajti Paul je vzkliknil:

»Nikar se tako ne smeji! To je grozno!«

»Prav! Zdaj bova tekala, sicer še na mestu zmrznemo. Veš, da je najmanj 50 stopinj pod ničlo.«

Prijel sem ga za roko, a komaj sva napravila nekaj korakov, sva seveda telebnila ob tla — oba. Poskušala sva priti pokonci. Pri tem sem skušal obrniti vso zadevo na smešno plat in ko sva prav nerodno visela drug ob drugem, sem mu vpil v uho:

»Kaj bi dal, da bi zdaj mogel videti, kako izgledava! Dva pijanca bi ne mogla biti tako smešna!«

»Bricko je odvrnil, da ni povoda za zbijanje šal.

To me je razjarilo in zatulil sem nanj, da ni vreden živeti kdor nima moči, da se samemu sebi smeje! Zdi se mi, da je nato začel ihteti, kar je moj bes še bolj upalilo. Tako surovo sem ga stresal, da sva se spet oba zakotalila po snegu. Dvignil sem se. On pa se je upiral, še enkrat vstati.

»Prav. Pa pogini, če hočeš! Vitez žalostne postave si, če nimaš srca na pravem mestu!«

(Dalje prihodnjič.)